Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№№ 105—106 (1605—1606) ♦ Середа, 18 червня 1997 року ♦ Ціна договірна

Самоврядування діє у правовому полі, а столиця — в офсайді

Парламентська хроніка

Ранкове та денне засідання 17 червня

Сесія розпочалася з депутатського запиту Григорія Недвиги — про ситуацію в Києві, яка склалася після прийняття Закону України «Про місцеве самоврядування». Він запропонував для з'ясування обставин створити тимчасову депутатську слідчу комісію. Однак більшість із депутатів, які взяли участь в обговоренні запиту, вважають, що до прийняття закону про столицю не варто втручатися в ситуацію, що склалася в Києві. Запит, адресований Президентові, потрібної кількості голосів не набрав. Голова Верховної Ради Олександр Мороз все ж таки висловився за ухвалення необхідних рішень для розв'язання проблеми в Києві. І мав рацію в тому, бо важко собі уявити, щоб самоврядування у столиці мало менше повноважень, ніж у будь-якому іншому місті України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Перший тайм ми вже відіграли. Незабаром — другий...

Стосунки з Україною залишаються одним з найпріоритетніших напрямів зовнішньої політики США. Про це заявив під час зустрічі у Вашингтоні з послом нашої держави Юрієм Щербаком перший заступник державного секретаря США Строуб Телботт. Він зазначив, що керівництво США високо оцінює результати візиту українського Президента до Вашингтона та першого засідання Україно-американської міждержавної комісії. Головне завдання нині, на думку Строуба Телботта, полягає в забезпеченні практичної реалізації досягнутих домовленостей.

Перший заступник держсекретаря США наголосив на готовності керівництва його держави розвивати стратегічне партнерство з Україною в усіх напрямах і продовжувати активний і плідний діалог на найвищому рівні.

(Закінчення на 2-й стор.).

Спецрейс у Ле Бурже

Унікальний літак Ан-74 виробництва Харківського авіаційного заводу відбув спеціальним рейсом до передмістя Парижа на один із найпрестижніших авіасалонів світу в Ле Бурже. У попередні роки цей літак уже брав участь у таких виставках. Однак нині він презентує авіаційні досягнення передовсім України.

Літак здатний піднімати в повітря понад 50 пасажирів або десять тонн вантажу. Причому переобладнання салону із пасажирського на вантажний здійснюється силами екіпажу: в один бік везуть вантаж, назад —пасажирів, або навпаки. Машина проста в обслуговуванні, може приземлятися на грунтову, піщану чи навіть снігову смугу і злітати так само. Для розбігу їй достатньо 600—700 метрів. Температура експлуатації — від 60 градусів морозу до плюс 50. Немає сумніву, що технічні характеристики крилатої машини будуть гідно оцінені і вона знайде чимало покупців.

Комбайнова політика: чужому зелена вулиця, а своєму?

Акценти

Комбайнова політика минулого та поточного років, націлена на поповнення технічного арсеналу, подарувала спостерігачеві чимало сюрпризів. Звичайно, нічого дивного у прагненні оновитися нема: парк зернозбиральних агрегатів застарів морально та фізично. З майже 125 тис. машин (саме стільки їх перебувало на «озброєнні» на зорі нашої незалежності) він «схуд» до 75 тис. Левова частка механізмів за строками відслужили своє. Напередодні жнив на колесах, за різними оцінками, від 20 до 40 відсотків комбайнів від наявних. Шукати шляхи відродження змушує й от що: навантаження на кожного комбайна-»ветерана» досягає подекуди 300 і більше гектарів на сезон. Для багатолітніх «Донів» та «Нив» воно надто обтяжливе. Деінде термін збирання колосових удвічі перевищує норми — а це плюс до скарбнички недоборів.

(Закінчення на 13-й стор.).

Врожай-97

Крим жнивує, рахує і сумує

У Криму розпочалися жнива. Колос налився тугий. Отже, за свідченням міністра сільського господарства і продовольства автономії Анатолія Авідзби, варто сподіватися — півострів виконає держконтракт нинішнього року.

З половини мільйона гектарів ранніх зернових громадський сектор обіцяє зібрати цих культур на третину більше, ніж торік (у 1996 році — понад 1 млн. тонн). Очікувати на великі польові дивіденди дає можливість і «якість» ланів. Площ, підгодованих азотними добривами та захищених від бур'янів, нині вдвічі більше, ніж минулого сезону.

(Закінчення на 2-й стор.).

У номер

Перший тайм ми вже відіграли. Незабаром — другий...

(Початок на 1-й стор.).

Український посол та перший заступник держсекретаря, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ, обговорили також питання наступної робочої зустрічі Президента України Леоніда Кучми та віце-президента США Альберта Гора, яка відбудеться в Нью-Йорку в ході засідань спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН. Зустріч має стати конкретним продовженням діалогу співголів Міждержавної комісії, під час якого обговорюватимуть питання економічної взаємодії і подальшого здійснення конкретних заходів щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні.

Останнє шахтарське попередження

Мітинги у кількох шахтарських містах і на шахтах Донеччини пройшли 17 червня в рамках акції протесту, організованої профспілкою працівників вугільної промисловості України. Для пікетування адміністрації Президента до Києва вирушило близько 1,5 тисячі гірників. Від участі в акції відмовилися працівники холдингових компаній «Макіїввугілля» і «Шахтарськвугілля».

За даними Центрального комітету профспілки робітників вугільної промисловості (ПРВП), вранці у вівторок для проведення акції протесту до Києва прибули від 1100 до 1500 гірників з шахтарських регіонів країни.

Як стало відомо агентству «Інтерфакс-Україна» з джерела в ЦК ПРВП, шахтарі мають намір о 15.30 у середу почати піший марш центром міста і завершити його пікетуванням будинку адміністрації Президента України.

Як і раніше, шахтарі наполягають на погашенні заборгованості в зарплаті, що утворилася до введення дотацій на вугілля, а також на встановленні держзамовлення на енергетичне вугілля. Якщо вимоги не будуть виконані, керівництво профспілки вугільників обіцяє розпочати 1 липня всеукраїнський страйк шахтарів.

Самоврядування діє у правовому полі, а столиця — в офсайді

(Початок на 1-й стор.).

Ще один запит на ім'я Президента України оприлюднив Григорій Омельченко. У ньому йшлося про розпорядження Прем'єр-міністра України Павла Лазаренка про надання кредитів під державні гарантії двом дніпропетровським комерційним структурам. Цей запит не тільки було затверджено, він набрав необхідну кількість голосів для направлення його Президентові.

А потім із заявою виступив депутат Олександр Карпов, який повторив своє звинувачення на адресу Прем'єр-міністра Павла Лазаренка щодо незаконного, на його думку, вилучення державної дачі і здачі в оренду Павлові Лазаренку.

Верховна Рада у другому читанні розглянула проект бюджетної резолюції на 1998 рік. Оскільки депутати вважають, що більшість їхніх пропозицій не враховано, документ вирішили розглянути ще раз у третьому читанні наприкінці цього тижня.

Депутатам не вдалося дійти згоди і щодо пропозицій Президента України до Закону «Про внесення змін до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

А тому це питання було знято з розгляду.

Сесія прийняла в першому читанні проект закону «Про амністію у зв'язку з першою річницею Конституції України».

Перед перервою народні депутати заслухали доповідь голови Комітету законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віктора Понеділка про проект закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування України засобами масової інформації».

Після перерви тривало обговорення законопроекту про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Більшість депутатів зійшлася на думці, що цей закон вельми потрібен суспільству. Як підкреслив Голова Верховної Ради Олександр Мороз, він потрібен насамперед для запровадження цивілізованих правил у стосунках органів влади і журналістів.

Законопроект передбачає укладення контрактів між органами влади і засобами масової інформації для висвітлення їх діяльності. Більшість народних обранців проголосувала за прийняття цього законопроекту в першому читанні.

Сесія ратифікувала угоду про заснування Чорноморського банку торгівлі та розвитку.

У зв'язку з тим, що не повністю було підготовлено пакет документів, слухання проекту закону «Про оподаткування грошових коштів, матеріальних цінностей і нематеріальних активів, що надходять для підготовки та проведення в місті Києві щорічних зборів Європейського банку реконструкції та розвитку» перенесено на наступний день.

Парламентська хроніка

У другому читанні депутати розглянули проект закону «Про амортизацію». Прийнято рішення повернутися до нього у третьому читанні.

Сесія внесла зміни до Закону України «Про відповідальність підприємств і об'єднань, установ та організацій за порушення у сфері містобудування» (стосовно формування бюджету).

Народні депутати розглянули ряд питань адміністративно-територіального устрою.

Володимир КОРОЛЮК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Презентації

816 законів

Саме стільки їх ухвалено Верховною Радою України в період із 1990 до 1996 рр.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ЗАКОНИ УКРАЇНИ
ДОВІДКОВИЙ ТОМ
(1–11)

Перше офіційне систематизоване видання цих законів здійснено Інститутом законодавства Верховної Ради України (директор — доктор юридичних наук Віталій Опришко).

За півтора року видано 11 томів збірки «Закони України» й один том — довідковий, найскладніший за структурою і не менш необхідний читачеві для зручності у користуванні всім виданням.

На презентації збірки Голова Верховної Ради України Олександр Мороз відзначив, що це видання наочно показує парламентську законотворчість, титанічну працю Верховної Ради України за ці роки.

Ймовірно, подальше видання збірки, на пропозицію Олександра Мороза, здійснюватиметься за підсумками сесій Верховної Ради України.

Збірка «Закони України» стане основою для підготовки Зводу законів України, попередні роботи з видання якого розпочато Інститутом законодавства, котрий, до речі, видав уже за період свого існування 18 видань наукової, науково-популярної та довідкової літератури.

Із завершенням видання збірок «Закони України» за 1990—1996 рр. на презентації привітали колектив Інституту законодавства міністр юстиції України Сергій Головатий, голова Верховного суду України Віталій Бойко, директор Інституту держави і права НАН України Юрій Шемшученко та інші.

Врожай-97

Крим жниває, рахує і сумує

(Початок на 1-й стор.).

Втім, жнива стартували важко, з дощами. Збирання буде нелегке, адже кожен зношений комбайн має здолати більш як 200 гектарів. Рятувати зовсім безпорадні підприємства покликана закордонна техніка машино-тракторних станцій, створених у деяких районах. Приміром, столичний «Агропромсервіс» передав до Первомайського 9 комбайнів «Джон Дір» під заставу нового врожаю.

Допікає сарана. Вона облюбувала 10 тисяч гектарів загальних площ.

Заява прес-служби Верховної Ради України

6 червня 1997 року Конституційний суд України оприлюднив заяву стосовно свого тлумачення положень Конституції України про несумісність депутатського мандата з іншими видами діяльності. Повні тексти самого рішення та окремих думок суддів не були опубліковані в офіційних виданнях, чого вимагає закон.

У заяві зазначено, зокрема, що відносно згаданого рішення Конституційного суду «негативну позицію зайняли Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, окремі відповідальні працівники його апарату». Заявляється, ніби створюються перешкоди для виконання рішень Конституційного суду, робляться спроби справити на нього тиск, «обмежити повноваження й ослабити його роль як єдиного органу конституційної юрисдикції в Україні».

У зв'язку з цим прес-служба Верховної Ради України уповноважена повідомити наступне.

Заява Конституційного суду України не відповідає дійсності і перекручує справжню позицію Голови Верховної Ради України щодо цього питання.

По-перше, незрозуміло, чому звинувачують О. Мороза у «перекрученнях» рішення, посилаючись на відсутність публікації згаданого рішення Конституційного суду в офіційних виданнях. Текст рішення було надіслано на ім'я Голови Верховної Ради України за підписом голови Конституційного суду. Опублікування ж рішення Конституційного суду України в офіційних виданнях —справа керівництва суду.

По-друге, із змісту рішення Конституційного суду випливає: вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, встановлені чинною Конституцією України, не поширюються лише на деяких народних депутатів, котрі поєднали депутатський мандат з іншими видами діяльності до 8 червня 1995 року. Стосовно п'яти таких народних депутатів відповідні заяви Голови Верховної Ради України на момент прийняття рішення Конституційним судом були на розгляді у Київському міському суду.

Враховуючи згадане рішення Конституційного суду України, Київський міський суд відмовив у задоволенні заяви Голови Верховної Ради України щодо дострокового припинення повноважень народного депутата України Кальника В. М. Після цього, керуючись рішенням Конституційного суду, Голова Верховної Ради України не став підтримувати аналогічні заяви на депутатів Загородного Г. Д., Бородича Л. В. під час розгляду їх на судовому засіданні. І не оскаржував рішення стосовно Кальника В. М. до Верховного суду України.

Тому звинувачення у «нехтуванні положенням Конституції України щодо обов'язковості рішень Конституційного суду, зневазі до нього з боку Голови Верховної Ради України» є безпідставним і суперечить фактам.

З іншого боку, заяви Голови Верховної Ради України до Київського міського суду, за якими питання про дострокове припинення повноважень народних депутатів України повинно бути вирішене судом на підставі Конституції України і не всупереч рішенню Конституційного суду України, залишаються на розгляді Київського міського суду та Верховного суду України. Саме такого роду заяви Голови були задоволені судовими органами щодо шести народних депутатів України. Виходячи з цього, О. Мороз поінформував депутатів, що ці рішення залишаються в силі. Варто нагадати, що питання про перегляд згаданих судових рішень належить виняткою до повноважень Верховного суду України, а не будь-якого іншого органу в державі.

Отже, про створення яких «перешкод» для виконання рішень Конституційного суду йдеться в заяві? Верховний суд України до цього часу не ставив питання про те, що йому хтось заважає виконувати рішення Конституційного суду України.

Навпаки, не можна не відзначити, що труднощі з виконанням згаданого рішення Конституційного суду зумовлені, насамперед, неоднозначністю самого рішення, його інтерпретацією керівництвом Конституційного суду.

До речі, сам Конституційний суд повинен керуватися положенням Конституції України про те, що ухвалене Конституційним судом рішення є остаточним, отже, перегляду і додатковому тлумаченню не підлягає.

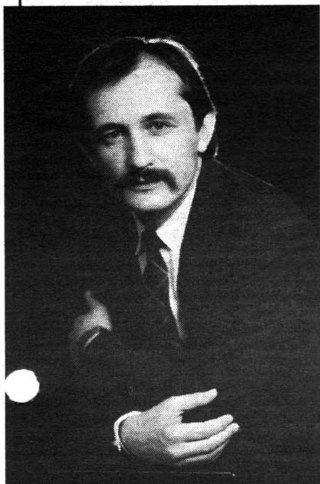
Не випадково при застосуванні цього рішення судді Київського міського суду зіткнулися із певними проблемами і змушені були звернутися за відповідним роз'ясненням до Верховного суду України.

Відтак очевидною натяжкою в заяві Конституційного суду є оцінка позиції Голови Верховної Ради України про «втручання в діяльність Конституційного суду, намагання справити на нього тиск». Усі необхідні вимоги Конституційного суду, пов'язані з розглядом справи і прийняттям згаданого рішення, були точно виконані Верховною Радою України. Більше того, Голова Верховної Ради України зробив усе залежне від нього, аби Конституційний суд ухвалив виважене, законне й обгрунтоване рішення. Заява ж Конституційного суду може бути сприйнята як певний тиск на судові органи при розгляді ними справ даної категорії.

Нарешті, останнє. Пропозиції про внесення змін до Конституції України, в тому числі в частині надання такого повноваження, як офіційне тлумачення законів України, законодавчому органу, висловлюються багатьма народними депутатами, фахівцями, науковцями. Свою думку з цього приводу має, природно, й Голова Верховної Ради України.

Що ж до подолання правового нігілізму, то найкращим засобом у цій важливій справі є точне й неухильне додержання Конституції і законів України усіма державними органами і посадовими особами, яку значною мірою можуть і повинні сприяти виважені й обгрунтовані рішення Конституційного суду.

Регіон: особистості

Син роду, що біду перекував

Штрихи до політичного портрета мера Львова Василя Куйбіди

Анкета

Василь Куйбіда народився 8 травня 1958 року в місті Інта Автономної Республіки Комі в сім'ї політрепресованих. У 1980 році закінчив механіко-математичний факультет Львівського держуніверситету імені І. Франка, а 1993-го — Інститут державного управління і самоврядування при Кабміні України, 1995 року — юридичний факультет Львівського держуніверситету. Кандидат фізико-математичних наук, автор понад 40 наукових праць у галузі математики, економіки, теорії управління, філософії, психології. Член-кореспондент Міжнародної кадрової академії при Європейському центрі вищої освіти ЮНЕСКО і Ради Європи, член Спілки письменників України. 10 липня 1994 року обраний головою Львівської міської ради і став наймолодшим (36 років) мером України.

Характер

Кажуть, прізвище Куйбіда — кармічне і не пасує мерові великого європейського міста. Політичні противники під час виборчої кампанії обігрували його в хвіст і в гриву. «Не куй біду, а куй долю», — закликали агітки опонента. У сім'ї побутує інша версія: Куйбіда — це той, хто і біду перекує. Родина має всі підстави для такого тлумачення свого прізвища. Батько з матір'ю «перековували біду» в режимі протистояння тоталітарній системі, за що дістали у 1947 році по десять років тюрми і п'ять років примусових робіт у чужих краях. І в тюрмі батько «із принципу» ходив лише у вишиваній сорочці й шароварах — далебі не режимній «уніформі». А коли її відібрали, оголосив голодовку. Впертий в'язень міг би і вмерти від голоду, якби йому не повернули вишиванку.

Від батька Василь узяв у дорогу головний філософський стрижень буття: посієш характер — пожнеш долю. «Перековуючи біду» (ситуацію, опозиційні напарування, політичні бар'єри тощо) він кує власний характер. Свого часу профспілкові функціонери зобов'язали його придбати лотерейні квитки ДТСААФ за карбованець кожний. Куйбіда відмовився. І пояснив:

— Я не хочу вигравати незароблені гроші, бо вони розбещують. А якщо треба допомогти армії, державі, то нехай вона чесно про це скаже.

А коли дорікнули за скупість, він демонстративно розірвав три карбованці. Бо йдеться не про гроші, а про те, що «я не дозволю себе дурити». Непокірливого члена профспілки ледь не виключили з організації. Начальник вибештав молодого спеціаліста: «Як ви смієте, ви повинні». А наодинці потис йому руку: «Мені подобається ваша позиція».

В управлінській діяльності не раз траплялись ситуації, коли хтось намагався зґвалтувати його волю єдиним аргументом: «мусиш, повинен». «Ґвалтівники», які в такий спосіб хотіли проштовхнути власні інтереси, ламали собі зубки.

— Я знаю лиш одне: мушу колись вмерти. Та й то, на Бойківщині кажуть: «Як ся добре вперти, то можна і не вмерти». Не можу миритися з думкою, що якісь речі не можна змінити і слід сприймати їх такими, як вони є. Іноді треба вдарити чолом об стіну, навіть коли сумніваєшся, що ти її розіб'єш. Та я хочу відчути міцність власного чола...

Він має таку нагоду на кожній сесії, яка нерідко нагадує кориду. Коли після саморозпуску районних рад розглядали питання про реформування управління міста, за неї проголосували лише 7 депутатів. Василь Куйбіда «вийшов з берегів», висловив усе, що думав про непослідовність депутатського корпусу, який вимагає реформ лише від уряду і не бажає діяти. Відтак гримнув дверима і заявив: «Більше не прийду у цей зал». Тоді голови постійних комісій прийшли до нього. Чубилися упродовж семи годин, а коли знову дійшло до голосування, усі були «за», лише троє утрималися.

Один старий досвідчений управлінець порадив мерові:

— Не треба завжди вигравати, іноді краще поступитися.

— Як шахіст я й сам знаю, що іноді треба пожертвувати пішаком заради вищої мети, але... не можу через свою забіякуватість, — самокритично визнає мер. — І це створює проблеми, бар'єри, бо депутати, буває, відмовляються голосувати.

Принципи

Принципи, сформовані таким характером, не гнуться від першого-ліпшого пориву вітру. Міцне чоло стає в пригоді тоді, коли доводиться розбивати стіну дворушництва. Кілька людей із старої команди дозволяли собі неетичні випади проти Василя Куйбіди як кандидата у мери. А коли він переміг, запропонували співпрацю і підтримку. Мовляв, випади були зумовлені політичними міркуваннями, а політика — штука брудна. Категорично відмовився від такої співпраці. Але не тому, що хотів відігратися за образу, а з принципових міркувань.

— Управлінець показує не себе, а державу. А тому його треба оцінювати за найвищими мірками. При владі мають бути люди із стійким імунітетом проти ерозії.

За час своєї роботи на посаді голови міста звільнив кількох керівників підрозділів саме з принципових міркувань, а не за значні хиби в роботі. Його позиція щодо апаратних ігор вельми жорстка. Керівник однієї із служб написав заяву про звільнення, бо хотів у такий спосіб «зламати» мера і наполягти на своєму. Ніхто не сподівався, що мер того самого дня підпише заяву й підготує наказ. Керівник спробував дати задній хід за допомогою начальника управління. Коли таємне стало явним, Василь Куйбіда рішуче відмовився від такого гравця в команді. Нагадав йому, що домовленості й угоди існують для того, щоб їх виконувати, а принципи — щоб їх дотримуватись. Хто повірить управлінцеві, в якого сім п'ятниць на тиждень?

Теза «Краще з розумним втратити, аніж з дурнем знайти» — засаднича у його кадровій політиці, в роботі з людьми. Зрештою, зіпертися можна лише на те, що чинить опір. Колишній начальник, з яким молодий спеціаліст зіткнувся колись з приводу лотерейних квитків ДТСААФ, став першим заступником попереднього мера, і під час виборчої кампанії сказав Василеві Куйбіді «Я все зроблю, щоб ви не стали мером». І пояснив чому. Згодом новообраний голова Львівської міської ради запросив Степана Кисіля як радника.

— Я ціную цю людину за чесність і порядність. Його досвід, професіоналізм потрібні місту.

Він запросив також на високу управлінську посаду колишнього мера — з поваги до його досвіду і до людей, які за нього проголосували.

Ті чи інші управлінські рішення передусім моделює як математик. Зрештою, навіть розвиток конфліктної ситуації, інтриг можна змоделювати, а отже, й прогнозувати. Якось прийшла до нього «ініціативна група» з пропозицією усунути службову особу. «Операцію» було вже розписано, бракувало лишень голосу такого авторитетного політика, як Куйбіда. Від брудної гри він, певна річ, відмовився, і можна було б поставити на тому крапку. Та вважав за потрібне намалювати схему, здійснити у присутності «ініціативної групи» відповідні розрахунки, які чітко показали реальну картину: нічого з тої гри не вийде. Так воно й сталося.

Моделюються у такий спосіб і всі важливі для міста проблеми й управлінські рішення, відтак мер звіряє схему з даними соціологічних досліджень, які ініційовані виконкомом і проводяться кожної декади з приводу найважливіших для міста питань та рішень. Така всеозброєність додає рішучості і переконаності в мозкових і вольових атаках. Найважливішою віхою його діяльності на посаді голови міста стала управлінська реформа — саморозпуск районних рад міста і зміцнення виконавської влади, а отже, й дисципліни та персональної відповідальності.

Оголошені Верховною Радою вибори до районних рад не відбулися — голосувати пішли лише крайні ліві та крайні праві. Управлінську реформу (про неї йшлося на сторінках «ГУ». — О. Т.) за прикладом Львова розпочали й інші міста.

Непросто втримати довіру населення за нинішніх часів, коли всі ворогують з усіма. А Львів, як відомо, розпочав демократичні процеси через розхитування містка довіри до попередньої влади.

—Політики першої шеренги показали приклад іншим і ... самі стали жертвами. Бо коли треба було працювати конструктивно, ті інші продовжували розхитувати місток. Закликати їх до порядку старими методами, скориставшись досвідом попередників, ми не можемо, бо перетворимося... на драконів. Запам'ятався мені мультфільм про дракона, якому приносили в жертву дівчат і якого намагалися здолати численні лицарі, та жодний з них не повертався. А один таки здобув перемогу. Та коли увійшов до палацу і почав захоплюватися багатствами, відчув, як сам перетворюється на ... дракона. Очевидно, таке сталося й з іншими лицарями. Вважаю, що Кабмін запрограмував «драконізацію» державних службовців, встановивши таку оплату їхньої праці. Кращі люди залишали мою команду, зізнаючись: «Красти не можу й не буду, а прожити на таку зарплатню — годі». Держава, на жаль, не зацікавлена в розумних людях...

Існуючі обставини він осмислює з філософських позицій. Не нарікає на об'єктивні чинники і залишається оптимістом.

—Якщо з кожним роком чи віком ставатимемо гіршими, неминуче зайдемо у глухий кут. Але Творець не міг закласти в нас програму самознищення, бо який він тоді Творець? Отже, ми приречені на самовдосконалення.

Рейтинг

Його рейтинг на гіпотетичних виборах мера міста становить 26—38 (у різні періоди) відсотків голосів. Інші претенденти відстають щонайменше на десять відсотків. Управління міським господарством попри скорочення фінансування таки набирає обертів. Зрушилися з місця болючі для Львова проблеми води і транспорту. За 1995 рік відремонтовано доріг більш як за п'ять попередніх. У 1996-му — удвічі більше, ніж у попередньому. Створюються й успішно працюють альтернативні комунальні служби.

Мер одного з курортних міст Львівської області в розмові з кореспондентом «Голосу України» перелічив об'єктивні несприятливі чинники, побідкався з приводу бідного бюджету і резюмував: «Жоден інтелект тут не допоможе».

Жителям того міста можна лише поспівчувати. Коли Василя Куйбіду питають, як він все-таки викручується, відповідає як математик:

—Для того, щоб збудувати три трикутники, потрібно дев'ять сірників. А якщо звести піраміду, вистачить і шести.

Щодо самооцінки, то Василь Куйбіда без найменшого самохизування ставить собі «відмінно» за працездатність. А мінусом вважає те, що не вдалося поки що згуртувати інтелектуальні сили міста довкола якоїсь ідеї.

—Кожний у своїй ніші, а співпраці немає. Мусить бути спільна відповідальність за долю міста. Сто років тому еліта трималася разом. Отак народилися «Просвіта», народні доми, народна торгівля. У середні віки при бургомістрові Львова діяла рада сорока кращих мужів міста. Хочу відновити цю традицію.

Особисте

У чернетках його дисертації поряд з формулами —поетичні рядки:

Передбачивши,
відокремившся,
і,
шукаючи,
помандрував.
Надибавши,
глянув —не впізнав-здогадався
і прилаштувався.
Сприкрилось.
Замислився.
Вжахнувся.
Відмовився.
І прояснив.

Політичні опоненти свого часу допікали: мовляв, хіба поет може навести лад у місті? А хіба може вирішувати людську долю бездушний робот?

На його робочому столі — фотографія дружини з чотирирічним сином Степанком.

—Моя Іринка — дивовижна людина. Так мало бачимося, але вона жодного разу не дорікнула.

Поетичний дар і ніжні струни душі дісталися йому від матері. У родинному архіві — десятки загальних зошитів із написаними мамою піснями. Батьківський дім на Бойківщині, де «як ся добре вперти, то можна і не вмерти», залишається прихистком для душі. Поезія поступилася місцем прозі життя, і все-таки нищечком іде поряд...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Хроніка. Факти. Коментарі

● *Вашингтон*

Не було в народу вибору на виборах?

Президентські вибори, що відбулися в Хорватії, не були вільні і справедливі, заявила держсекретар США Мадлен Олбрайт. Вона погодилася з висновками спостерігачів ОБСЄ: вибори не відповідали мінімальним демократичним нормам, оскільки «опозиційна партія не мала доступу до засобів масової інформації». Мадлен Олбрайт висловила стурбованість з приводу виборів, перемогу в яких впевнено здобув нинішній керівник країни, 75-літній Франьо Туджман.

● *Дублін*

Вбивці — «боягузливі провокатори»

Державні і політичні діячі Ірландії одноголосно засудили вбивство двох поліцейських, скоєне бойовиками Ірландської республіканської армії в північноірландському місті Лерган. Прем'єр-міністр Ірландії Джон Брутон охарактеризував теракт ІРА як «боягузливу провокацію», метою якої є розпалювання в Ольстері міжнаціональної ворожнечі. Лідер партії Фіанна файл Берті Ахерн, який 26 червня змінить Брутона на посту прем'єр-міністра Ірландії, назвав убивство поліцейських «безвідповідальним злочином». Він закликав республіканський рух раз і назавжди відмовитися від терору, вказавши, що лише в цьому випадку Дублін погодиться на переговори з політичним крилом ІРА — партією Шинн фейн.

● *Абу-Дабі*

Мир такими рішеннями не відновиш

Рішення американського конгресу визнати Єрусалим неподільною столицею Ізраїлю і виділити 100 мільйонів доларів на переміщення туди з Тель-Авіва посольства США «блокує зусилля арабів та світової спільноти, спрямовані на виведення мирного близькосхідного процесу з глухого кута, до якого його завів ізраїльський уряд», ''заявив король Саудівської Аравії Фахд ібн Абдель Азіз. На засіданні саудівського уряду було підкреслено, що позиція конгресу США «суперечить елементарним принципам миролюбства».

● *Амстердам*

«Євро» таки буде!

Глави держав та урядів країн Європейського союзу на зустрічі в верхах схвалили пакет економічних та фінансових рішень, які фактично відкривають з 1 січня 1999 року шлях до встановлення економічного та валютного союзу і запровадження єдиної валюти «євро». Поряд з Пактом стабільності, який гарантує сувору фінансову дисципліну до і після запровадження «євро». Було прийнято резолюцію Європейської ради про зайнятість та економічне зростання. Одночасно міністри фінансів «п'ятнадцяти» узгодили правовий статус «євро» та механізм прив'язки до нього національних валют.

● *Берлін*

У суді канцлер не свідчитиме

Канцлер ФРН Гельмут Коль, колишній президент ФРН Ріхард фон Вайцзеккер та колишній німецький міністр закордонних справ Ганс-Дітріх Геншер не будуть викликані до суду як свідки в справі групи колишніх членів Політбюро ЦК СЄПН. Таке рішення прийняла палата берлінського земельного суду, яка розглядає обставини причетності колишніх функціонерів НДР Егона Кренца, Гюнтера Шабовського та Гюнтера Клайбера до загибелі людей на кордоні НДР та ФРН біля Берлінської стіни.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Раз цеглинка, два цеглинка...

НА ПЕРШИЙ погляд, відносини України із державами Близькосхідного регіону розвиваються складно, хронічно багатообіцяно та малорезультативно. Однак, пам'ятаючи банально-легендарну фразу про тонкощі Сходу, поміркуємо над цікавими темами. У східних взаємовідносинах правильніше дотримуватися основного медичного постулату: не зашкодь. І те, що вони розвиваються повільно і без помпи, — аж ніяк не недолік, а саме ті тонкощі.

Ось, наприклад, минулого тижня Україну з робочим візитом відвідав міністр закордонних справ Ісламської Республіки Іран Алі Акбар Велаяті. Це не перший візит глави зовнішньополітичного відомства Ірану до України, і, природно, хотілося б чогось матеріально відчутнішого, аніж «розвитку взаємин без будь-яких обмежень, у доброзичливій атмосфері». Але «звіту» про виконану за рік роботу не було, хоча напрацьовано чимало. Чому? Та з тієї простої причини, що, по-перше, дотримуючись давнього арабського прислів'я, поспіх потрібен лише під час... А по-друге, будь-яке зближення представників Перської затоки з європейськими країнами дуже ревно — буквально під лупою — розглядають неофіційні заморські «куратори» регіону.

Чи не правда: із ким поведешся, у того й навчишся? Від співробітництва зі США та країнами Західної Європи, яке стало практично постійним, в Україні майже навчилися працювати швидко і конкретно. Підписали контракти і співробітничаємо, оскільки відчуваємо на власному гіркому досвіді теоретичні викладки вождя про те, що зволікання подібне смерті. Однак Іран не лише класиків марксизму-ленінізму не вивчав — там просто зовсім не такі уявлення про час, як у європейців: «завтра» в перекладі на близькосхідний — «за тиждень», «за тиждень» — «за місяць» тощо. А тому відсутність практичного втілення укладених між Києвом і Тегераном домовленостей можна назвати не «довгобудом», а певним «фундаментом» для скорого, у східному розумінні цього слова, зведення взаємовигідних «поверхів». І погодьтеся, таке планомірне будівництво навряд чи можна назвати совково-авральним.

Це — щодо «по-перше». «По-друге» — більш делікатне. Коли 1971 року англійці пішли з Перської затоки, Сполучені Штати стали головною іноземною державою, розкя «пасе» цей регіон. Майже три десятиліття метою політики Сполучених Штатів було збереження стабільності. Спочатку США робили ставку саме на Іран як на головну регіональну опору, підтримуючи шаха з надією, що він буде гарантом стабільності. Ця політика зазнала краху 1979 року, коли в Ірані сталася революція і з надійного союзника він перетворився на непримиренного ворога. 90-і роки ознаменувалися політикою подвійного стримування й Ірану, й Іраку. Західні політологи вважають її такою, що зайшла в безвихідь, оскільки, наприклад, посилення американських санкцій щодо Ірану хоча й завдало деяких збитків іранській економіці, проте не забезпечило бажаної ізоляції. «Вашингтон таймс» опублікувала статтю відомого політолога Збігнева Бжезинського, в якій ідеться, що «потрібен більш тонкий і диференційований підхід до цього регіону, підхід, співзвучний довготерміновим інтересам Америки». А ще пан Бжезинський додає, що Сполучені Штати у Перській затоці залишаться надовго — «стратегічна реальність».

Виходячи з таких позицій, з боку «особи», украй зацікавленої в контролі «чорного золота» Перської затоки, Україна й проводить тонку політику, продумано і зважено добираючи «цеглинки» для такого «бу дівництва», певний «фундамен якого вже закладено. Як кажуть, щоб і вовки були ситі, і вівці цілі.

— Україна зацікавлена в закупівлі іранської нафти, — заявив міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко на спільній з Алі Акбаром Велаяті прес-конференції в Києві. Геннадій Удовенко підкреслив, що україно-іранські переговори вважає плідними. А їхньої мети — «дати імпульс розвиткові торговельно-економічного співробітництва обох країн» — було, на думку глави українського зовнішньополітичного відомства, досягнуто.

У світлі вищезазначеного слово «імпульс» набуває дипломатичної багатозначності та багатогранності...

Яна СТАДІЛЬН...

Нове — добре забуте старе

У часи існування незабутньої РЕВ дуже часто трудовий радянський народ розважали виставками досягнень братніх Радянському Союзу країн. Пісні і танці поляків, чехів, румунів, угорців змінювали одне одного. Ну просто такий собі «калейдоскоп посмішок». І хоча гарні чи погані були ті глянцево-обкладинкові пісні й танці на фоні продуктів харчування та ширвжитку із соцтабору, в Україні, в крайньому разі, знали, чим «дихають» сусіди. З того «веселого» часу спливло чимало води і утворився доволі відчутний інформаційний вакуум, перервалися зв'язки. Лише декілька років тому в нас і наших колишніх братів почали потихеньку стиратися негативні стереотипи, що склалися за десятиліття насильницької загальної любові. Розум узяв гору над почуттями, й інформація про економіку сусідів та співробітництво з ними з року в рік стає дедалі ширша.

На знімку: новий старий друг «Ікарус». Про те, як Україні потрібно поновлення транспортного співробітництва, самі за себе говорять угорські автобуси, які розвалюються на наших дорогах без нових запчастин і вітають нас з ранку чорним димом старих допотопних двигунів.

Наприклад, у сусідній Угорщині, як і в Україні, відбулася серйозна реструктуризація економіки. Більш-менш ставши на ноги, країна почала шукати партнерів по ринку і, озирнувшись довкола, явно побачила їх серед своїх давніх знайомих. До того ж, «покрутившись» серед крутих європейських бізнес-акул і наштовхнувшись на непробивну стіну конкуренції, Угорщина зрозуміла, що реальний ринок набагато ближчий і зручніший. З 90-х почалася взаємовигідна робота, а в 1995 році товарообіг між Україною і Угорщиною досяг 660 млн. дол. Проте в останні роки він значно знизився, і Угорщина почала робити певні кроки, спрямовані на зміну ситуації. Серед інших з цією метою було задумано звернутися до старого випробуваного методу — встановлення нових контактів через виставкову діяльність.

Минулого тижня в бюро торговельного радника при Посольстві Угорської Республіки в Україні відбулася прес-конференція, на якій оголосили про те, що в Києві 24 червня відкривається перша угорська національна виставка. Погодьтеся, подібний захід — відмінна можливість для відновлення давніх україно-угорських торгово-економічних відносин. Експозиція наступної виставки охопить широкий діапазон продовольчих товарів і засобів їх виробництва. У виставці візьмуть участь 30 п... відних угорських підприємств і вели... фірм. У рамках Днів Угорщини в Києві відбудеться також бізнес-зустріч. На неї близько 25 мадярських бізнесменів приїдуть не з вагонами експонатів, а з ідеями, якими вони прагнуть поділитися з діловими людьми України. Серед тих, хто наприкінці червня покаже, що є в потенціалі майбутніх україно-угорських СП, 60 відсотків приїжджають до нас не вперше. Це зайвий раз доводить, що «відкриття Америки» не станеться, а лише відновляться давні напрацьовані зв'язки, зустрінуться друзі, зав'яжуться взаємовигідні контакти.

Яна ОСАДЧА.

Марс проти Меркурія

ОСТАННІМ часом відносини між Вірменією та Туреччиною знову помітно загострилися. Це сталося після того, як курдські бойовики збили вертоліт турецьких ВПС. Представник генштабу Туреччини поквапився заявити, що «вертоліт було збито ракетою російського виробництва С-7, велику партію яких курдські сепаратисти закупили у Вірменії і доставили в район бойових дій через територію Ірану».

МЗС Вірменії відреагувало негайно. За словами прес-секретаря зовнішньополітичного відомства Арсена Гаспаряна, «Вірменія не раз висловлювала своє обурення з приводу звинувачень, які час від часу Туреччина висувала щодо так званої воєнної допомоги Курдській робітничій партії. Думаю, що з такими безвідповідальними звинуваченнями стоять ті сили в Туреччині, які бажають загострити ситуацію в регіоні і яким невигідне врегулювання взаємовідносин між Вірменією та Туреччиною. МЗС Вірменії рішуче відкидає ці необгрунтовані звинувачення. Вірменія не має жодних зв'язків з іракськими курдами, а також з навчанням бойовиків Курдської робітничої партії. Такі заяви посилюють напруженість у регіоні і не сприяють встановленню стабільності».

Місцеві спостерігачі звертають увагу на те, що чергове звинувачення Анкари на адресу Вірменії надійшло відразу після того, як авторитетна стамбульська газета «Міллієт» опублікувала інформацію про начебто підготовку до відкриття турецько-вірменського кордону. Як відомо, Туреччина останніми роками в односторонньому порядку блокує свій кордон з Вірменією, демонструючи підтримку Азербайджану в карабаському питанні. Умова розблокування — односторонній відпуск карабаських вірмен. Єреван, у свою чергу, не раз заявляв, що готовий до нормалізації двосторонніх економічних відносин без будь-яких попередніх політичних умов.

Насправді блокада неспроможна перешкодити контактам бізнесменів двох країн. У даних умовах товарообіг відбувається за посередництва сусідів — Грузії та Ірану. Ця обставина вкрай не задовольняє ділових людей і не лише у Вірменії, а й у Туреччині. Як сказав голова союзу вірменських промисловців та бізнесменів Арам Варданян: «У Туреччині є провірменське і проазербайджанське лобі, й інформація в газеті є, очевидно, наслідком їхнього протиборства. Правда полягає в тому, що вірменські та турецькі бізнесмени справді ведуть велику й конкретну підготовчу роботу для того, щоб можливе відкриття кордонів між сусідніми країнами нікого не заскочило зненацька. Користь від цього кроку для обох сторін була б велика і, безперечно, взаємна».

Але, вочевидь, це і не сподобалося представникам турецького військового відомства, а вони відіграють дуже помітну роль у внутрішній і зовнішній політиці країни. Висуваючи необгрунтовані звинувачення Єреванові, турецькі генерали, по суті, виступають проти своїх же бізнесменів, і лише час покаже, хто переможе у цій боротьбі — Марс чи Меркурій.

Армен ХАНБАБЯН.

Єреван.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ: СЬОМА СЕСІЯ
ХРОНІКА ЗАКОНОТВОРЕННЯ

11 червня пленарне засідання розпочалося проголошенням депутатських запитів та виступами з питання «різне». Далі на доповідь голови Комітету з питань правової політики і судово-правової реформи Володимира Стретовича розглянуто питання про обрання суддів Вінницького, Запорізького, Кіровоградського, Миколаївського та Тернопільського обласних судів України. О 12-й годині відбулося таємне голосування. Як повідомив голова Лічильної комісії Михайло Сирота, вибори не відбулися, оскільки в них взяли участь дві третини народних депутатів. Питання перенесено на наступний пленарний тиждень.

У першому читанні Верховна Рада прийняла постанову про основні напрями бюджетної політики на 1998 рік (Бюджетна резолюція № 3034).

Сесія розглянула проект закону про підтвердження гарантії, наданої Україною на користь Корпорації розвитку експорту Канади. Закон прийнято.

Верховна Рада ще раз повернулася до законопроекту про внесення змін до статті 22 Закону «Про оподаткування прибутку підприємств». Оскільки Кабінет Міністрів подав додаткову інформацію із запізненням, голосування перенесено на 12 червня.

Було розглянуто і прийнято в першому читанні проект закону про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення (стосовно Міністерства праці).

Верховна Рада ратифікувала Угоду про проведення узгодженої політики в галузі транзиту нафти та нафтопродуктів магістральними трубопроводами, підписану главами урядів держав—учасниць СНД 12 квітня 1996 р. у Москві. Ця Угода відкриває країні ширший простір для ефективнішого використання трубопроводів, гарантує збереження робочих місць, кадрового потенціалу галузі.

У другому читанні прийнято Закон України, яким внесено зміни і доповнення до Закону «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (стосовно формування бюджету). Посадові особи цих служб для виконання своїх обов'язків, пов'язаних з поїздками по об'єктах, повинні забезпечуватися проїзними документами за рахунок підприємств, установ, відомств у порядку, визначеному Кабінетом міністрів.

Аналогічні зміни внесено до декрету Кабінету міністрів України від 8 квітня 1993 р. «Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення».

У другому читанні внесено зміни і доповнення до декрету Кабінету міністрів України від 10 травня 1993 року «Про стандартизацію і сертифікацію», які спрямовані на захист прав споживача.

На 12 червня перенесено розгляд проекту закону про благодійництво та благодійні організації (друге читання).

***

12 червня пленарне засідання почалося традиційними поіменною реєстрацією, проголошенням запитів і депутатською «розминкою» з питання «різне».

Проект закону України про

благодійництво та благодійні організації знову не підтримали, оскільки внесені доповнення не задовольнили зал. Раді фракцій доручено погодити всі положення і внести на розгляд.

У режимі другого читання постатейно Верховна Рада розглянула проект закону про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ним. Більшість статей народні депутати підтримали, а ряд з них перенесено на третє читання.

У зв'язку з надходженням від Кабінету міністрів додаткових інформаційних матеріалів, сесія повернулася до проекту закону про внесення змін до статті 22 Закону «Про оподаткування прибутку підприємств». Але вони не прояснили ситуацію. І цього разу законопроект не було підтримано.

Предметом інформації міністра закордонних справ Геннадія Удовенка були відносини Україна—НАТО в контексті зовнішньополітичної діяльності України на сучасному етапі. Доповідач відповів на численні запитання народних депутатів, зокрема щодо договорів з Російською Федерацією, Польщею, Румунією, Республікою Білорусь та іншими державами з питання особливого партнерства з НАТО, Чорноморського флоту, кордонів, співробітництва тощо. Доповідачі від фракцій висловили своє бачення питання, внесли пропозиції.

Верховна Рада внесла зміни до декрету Кабінету міністрів «Про єдиний митний тариф України», якими визначено, що зміна ставок мита, передбачених єдиним митним тарифом, здійснюється Верховною Радою України. До законодавчого врегулювання питань про єдиний митний тариф України відповідно до Конституції України та Закону «Про систему оподаткування» Кабінет міністрів має право змінювати ставки мита щодо товарів та інших предметів, які переміщуються через митний кордон України, крім підакцизних товарів (предметів) та товарів (предметів), по яких ставки мита встановлено законами України. При цьому забороняється зменшувати ставки мита для окремих юридичних та фізичних осіб і за окремими контрактами або звільняти їх від сплати мита та переносити терміни його сплати. Закон набере чинності з дня його опублікування.

Сесія розглянула основний та альтернативний проекти законів, спрямованих на захист українського сільгоспвиробника. У першому читанні підтримано законопроект, підготовлений ініціативною групою народних депутатів на чолі з Сергієм Терьохіним. 259 голосів «за».

Розглянуто проект і внесено уточнення до Закону України «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої». Внесено зміни та доповнення і до Закону «Про стан акцизного збору і ввізного мита на деякі транспортні засоби та шини для них» — вітчизняні мотоцикли і шини тимчасово звільнено від акцизних зборів.

***

13 червня, після проголошення запитів, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз оголосив повідомлення Секретаріату Верховної Ради про реєстрацію нової депутатської групи «Відродження та розвиток агропромислового комплексу України», або скорочено «Селяни України», до якої увійшли 27 народних депутатів України. Одночасно Олександр Мороз нагадав керівникам фракції «Аграрна партія України», депутатських груп «Соціально-ринковий вибір», «Незалежні» та «Міжрегіональна депутатська група» про необхідність вчасно вирішити питання про свій статус, оскільки в них нині критична кількість депутатів.

Першими розглянуто два проекти закону про оподаткування грошових коштів, матеріальних цінностей і нематеріальних активів, що надходять для підготовки та проведення в Києві щорічних зборів Європейського банку реконструкції та розвитку. Передбачено створити правові передумови для реконструкції коштом Європейського банку ряду готелів з тим, щоб довести сервіс у них до п'яти «зірок». Дискусія засвідчила полярність позицій у залі. Сесія доручила головам профільних комітетів Вікторові Суслову та Валерієві Черепу доопрацювати альтернативний законопроект, підготовлений Комітетом з питань фінансів і банківської діяльності і підтриманий більшістю присутніх депутатів, і внести його на розгляд сесії на наступному тижні.

Сесія не підтримала проект закону про внесення змін і доповнень до Закону України «Про єдиний митний тариф» (стосовно формування бюджету).

Дискусія розгорнулася навколо законопроекту про розподіл відрахувань на соціальне страхування та проекту постанови про внесення змін до постанови Верховної Ради України «Про порядок введення в дію Закону України «Про пенсійне забезпечення». Законопроект не прийняли і має бути доопрацьований відповідно до підсумків обговорення.

Верховна Рада підтримала народних депутатів Олександра Стешенка та Івана Плюща і відхилила прийняту в першому читанні пропозицію Кабінету міністрів про вилучення частини 4-ї статті 34 Закону «Про вибори Президента України» і залишила її чинну редакцію про безплатний проїзд кандидатів у президенти України всіма видами пасажирського транспорту (за винятком таксі) територією України.

У другому читанні Верховна Рада розглянула проект закону про Національну Раду України з питань телебачення і радіомовлення. Доповідав документ голова Комітету з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віктор Понеділко. Всі статті були підтримані і закон прийнятий у цілому.

Наприкінці засідання народні депутати виступили з питання «різне».

Прес-служба Верховної Ради України.

Конституційний суд має визначити конституційність деяких положень

12 червня Конституційний суд України розглянув на пленарному засіданні подання народних депутатів України щодо конституційності положення підпункту 2 пункту 3 розділу IV Закону «Про Конституційний суд України» — про віднесення до юрисдикції Конституційного суду України питання про конституційність правових актів органів Верховної Ради, прийнятих до набуття чинності Конституції України.

Суб'єкт права на конституційне подання — 50 народних депутатів вважають, що п. 1 ст. 150 Конституції України містить вичерпний перелік правових актів органів Верховної Ради, які можуть бути предметом розгляду Конституційного суду.

В поясненні Голови Верховної Ради Олександра Мороза, щодо суті викладеного, міститься твердження про те, що в п. 1 ч. 1 ст. 150 Конституції терміном «інші правові акти» охоплюються і акти Президії Верховної Ради України, оскільки до 1992 року Президія Верховної Ради виконувала окремі повноваження Верховної Ради, у тому числі в міжсесійний період видавала за необхідності укази, якими вносилися зміни й доповнення в законодавчі акти України з обов'язковим поданням таких указів на черговій сесії Верховної Ради. За станом на 28 червня 1996 року Верховною Радою не було затверджено 12 таких указів. Також Президія Верховної Ради приймала постанови, у тому числі нормативного характеру, тобто Президією Верховної Ради фактично були прийняті рішення з питань, які за Конституцією України віднесені до компетенції Верховної Ради. На думку Голови Верховної Ради, рішення конституційності положення підпункту 2 пункту 3 розділу IV Закону «Про Конституційний суд України» може бути прийнято лише за умови тлумачення терміну «інші правові акти Верховної Ради України», що містяться в ст. 150, 152 Конституції.

Уповноважений для участі в розгляді справи від народних депутатів — народний депутат України Віктор Шишкін зазначив, що під поняття «Верховна Рада» не може підпадати ні раніше існуюча Президія Верховної Ради України, ні раніше існуючі комісії (сьогодні — комітети) та інші утворення, які б могла створювати Верховна Рада України. На думку суб'єкта, права на конституційне подання ст. 150 Конституції визнає тільки акти, прийняті Верховною Радою України — колегіальним органом, тобто сукупністю всіх депутатів, а отже, не слід ототожнювати нормативні акти, які приймають органи Верховної Ради, з поняттям «правові акти Верховної Ради України».

Розгляд справи продовжується.

Марина КОВАЛЬЧУК.

У комітетах Верховної Ради України

Який комітет «прокатає» бюджет?

МОЖНА не боятися, що це буде Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту та зв'язку. Депутати, які працюють тут, мають намір не бойкотувати, а стимулювати прийняття закону про бюджет.

Але, на думку Олександра Кожушка, який очолює комітет, у проекті закону має бути враховано серйозні поправки. Наприклад, про розподіл бюджетних коштів по регіонах, областях. Несправедливо, якщо в такій густонаселеній області, як Донецька, яку потрясає, окрім усього іншого, безліч соціальних проблем, для розв'язання цих самих проблем передбачено по 172 гривні на людину, а в усіх інших регіонах — по 200—210 гривень.

Цілком безпідставно цій області урізано кошти на охорону здоров'я, а з прибутку дозволено залишати лише 70%. Просто-таки дискримінаційним здається курс на згортання вугільної промисловості. Як зазначив депутат Микола Сургая, вугілля було й залишається головним енергоносієм України. Його прогнозовані запаси становлять 117 млрд. тонн. Та натомість, щоб розвивати видобуток, у країні збільшують імпорт паливно-енергетичних ресурсів. За останні два роки в Польщі та Росії закуплено 4,4 млн. тонн вугілля, тоді як на вітчизняних вугільних складах лежить без руху 3,6 млн. тонн. За такого розкладу чи можна казати про наповнення бюджету?

Тут і мріяти не доводиться, якщо з укрaй необхідних галузі 2,4 млрд. гривень (будівництво нових шахт, закриття відпрацьованих) у проекті бюджету передбачено трохи більш як половину. А на будівництво нафтотерміналу в Одесі грошей узагалі не надають.

Ярослав Федорин, який представляє в комітеті фракцію Народного руху, вбачає в цьому серйозний стратегічний прорахунок. Настане час, вважає депутат, і Україна змушена буде втричі дорожче купувати в Росії нафту з Новоросійського терміналу, будівництво якого йде повним ходом. Розвиток вітчизняного паливно-енергетичного комплексу в проекті бюджету не враховано, як, утім, і розвиток морського, річкового транспорту. А це ж бо найприбутковіші галузі. Відповідні пропозиції з обгрунтуванням мінімальних капітальних вкладень комітет виносив на розгляд урядові. 25 млн. гривень потрібно на будівництво та ремонт морських суден, 10 млн. — річковикам. Для підтримання головної річкової артерії — Дніпра поточного року треба бодай 2 млн. гривень, на розчищення каналу в гирлі Дунаю — 6 млн. Попри те, що все це можна окупити, грошей чекати не доводиться. Пояснення одне: їх нема де взяти.

Більш як 40 реальних ходів з усунення «бюджетних дірок» і наповнення доходної частини бюджету запропонував урядові комітет. Але використовують лише один спосіб — латати ці дірки силами підприємств, що ледве тримаються на плаву. А це означає — невдовзі пустити і їх на дно. У Комітеті з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту та зв'язку переконані: якби бюджет не був заручником складної політичної інтриги, законопроект про нього вже давно було б подано парламенту з усіма розумними поправками і, звісно, прийнято.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

Ви сердитеся, Григорію Омельченку?
Можливо, ви не маєте рації

Олексій ШЕХОВЦОВ

21 КВІТНЯ 1997 року Генеральний прокурор Г. Ворсінов надіслав до Верховної Ради України подання про давання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності Григорія Омельченка.

Зі свого боку, Г. Омельченко давно привселюдно оголосив Генерального прокурора злочинцем.

Після звернення Генпрокурора до парламенту Омельченко у властивому йому стилі розгорнув кампанію морального знищення свого противника в засобах масової інформації: у величезних статтях у газетах «Вечірній Київ» від 30 травня, «Голос України» від 3 червня та інших публікаціях він намагається обгрунтувати злочинний характер дій Г. Ворсінова. При цьому всі «докази» Омельченка зводяться до того, що в Україні економічна криза, народ злидарює, армія небоєздатна.

Так склалася моя депутатська доля, що я змушений був ознайомитися детально з «доказами злочинів» колишнього першого заступника Генерального прокурора Юрія Гайсинського, якими Г. Омельченко наводнив українські ЗМІ в 1993—1995 роках. І, переконавшись у тому, що звинувачення були брехнею, не бачу іншого виходу, як звернутися до громадян України через ЗМІ із засторогою: аж ніяк не все з того, що пише й каже Григорій Омельченко, може бути правдою.

Навпаки, за відомими мені епізодами, скоріш за все, має рацію Генеральний прокурор.

Його подання починається з опису наклепницьких звинувачень на адресу колишнього народного депутата України Юрія Гайсинського, історія якого тривала два з половиною роки. Тричі порушували кримінальну справу проти Ю. Гайсинського і членів його сім'ї за найактивнішої участі Г. Омельченка.

Г. Омельченко 18 вересня 1993 р. в газеті «Народна армія», повідомляючи про отримання Ю. Гайсинським квартири, стверджував, що останній вчинив при цьому злочин, передбачений частиною другою статті 194 Кримінального кодексу (підробка документів і використання підроблених документів). Саме ця публікація ставиться за вину Г. Омельченку як наклепницька Генпрокурором.

Але ж публікацією від 18 вересня 1993 року кампанія паплюження не закінчилася. Г. Омельченко згадав про Ю. Гайсинського в десятках публікацій, виступах по радіо та телебаченню. І неодноразово нагадав читачам і слухачам, що Ю. Гайсинський — злочинець.

Робив він такі заяви і в ті моменти, коли слідство вже зібрало докази невинності Гайсинського. І Г. Омельченко добре про це знав.

Привселюдне паплюження Гайсинського Омельченко продовжував увесь 1994 рік і навіть 1995 року. Звісно, тільки суд, оцінюючи всі виступи в пресі Г. Омельченка за три роки, зможе сказати: вважати їх за наклеп чи це лише свобода слова по-українськи.

Г. Омельченко скористався всіма можливостями голови комісії з надзвичайними повноваженнями для розправи над Ю. Гайсинським. Це і виступи в засобах масової інформації, і рішення комісії Г. Омельченка про повторне порушення кримінальної справи, після якого Генеральна прокуратура відновила слідство.

30 січня 1995 року Г. Омельченко, виступаючи на засіданні Координаційного комітету боротьби з корупцією та організованою злочинністю при Президентові України, зажадав довести розправу над Ю. Гайсинським до кінця. Його виступ опубліковано в газетах.

3 серпня 1995 року Рада національної безпеки і Координаційний комітет вносять пункт про боротьбу проти Гайсинського і Толубка до переліку організаційно-практичних заходів на друге півріччя 1995 року.

Уявляєте, який колосальний тиск чинили на слідчих і прокурора! Але слідчі знову не знаходять вини Гайсинського. Суд визнає законним ордер на отримання квартири і відхиляє позов про виселення сім'ї Гайсинського.

Генеральний прокурор у поданні Верховній Раді стверджує, що, «бажаючи уникнути відповідальності за необгрунтоване звинувачення Гайсинського у вчиненні злочину, Омельченко Г. Є., зловживаючи своїм службовим становищем, підготував і за своїм підписом направив до Генпрокуратури витяг з протоколу № 13 засідання Комісії Верховної Ради України від 23 серпня 1994 року, де від імені комісії, засідання якої фактично не проводилося, поставив перед Генпрокурором вимогу скасувати постанову про припинення кримінальної справи щодо Гайсинського...».

23 серпня 1994 року, справді, не було засідання комісії, очолюваної Г. Омельченком, у розпалі були парламентські канікули. Протоколом № 13 зафіксовано засідання 27 липня, на якому начебто й розглядалися питання про кримінальні справи проти двох колишніх депутатів із Харкова: Ю. Гайсинського і В. Толубка. Але що могли розглядати члени комісії, коли з Генпрокуратури лише через 2 дні, 29 липня, було офіційно надіслано до комісії матеріали цих кримінальних справ на запит Г. Омельченка? Адже депутати комісії мали ознайомитися з доказами слідчих, які припинили кримінальні справи.

Я не можу собі дозволити припущення, що депутати прийняли рішення, не ознайомившись з документами і повіривши на слово Омельченку або ознайомившись з якимись матеріалами, отриманими неофіційним шляхом. Адже йшлося про долі людей.

Але тоді висновок може бути лише один: не розглядалися ці питання на засіданні комісії. Куди ж так поспішали, не чекаючи відповіді із Генпрокуратури? Відповідь, можливо, в тому, що 29 липня 1994 року був останнім днем першої сесії, депутати роз'їжджалися. А документів до цього терміну отримати не могли. Але дуже вже хотілося Г. Омельченку сказати, що гудив він Гайсинського в пресі обгрунтовано.

Цілком очевидно, що в загальноприйнятому розумінні кампанія Г. Омельченка в пресі проти Ю. Гайсинського була наклепницька, а всі дії Г. Омельченка проти Гайсинського, в тому числі з використанням свого службового становища, — тиском на прокуратуру зацікавленої особи.

Але чи є дії Г. Омельченка злочинними? Генпрокурор вважає — так. Останнє слово має бути за судом.

Генпрокурор не вніс до подання інших епізодів наклепу проти Гайсинського, очевидно, тому, що високопоставлені особи в Генпрокуратурі причетні до фабрикування цих звинувачень. Адже якщо з приводу квартири порушували кримінальну справу (але нічого не змогли довести), то за іншими звинуваченнями ніхто й не збирався доводити вину Гайсинського: облили його брудом, звільнили з високої прокурорської посади і вирішили, що справу зроблено. Виступав за всіх Г. Омельченко, але матеріали брав з документів прокуратури, зокрема підготовлених В. Даниленком, який і нині працює в апараті Генпрокуратури.

Неможливо коротко відповісти на запитання, чому Г. Омельченко, борець проти мафії, не міг відрізнити чорне від білого. Аналізуючи всі обставини наклепницької кампанії проти Гайсинського, я написав цілу книгу про «омельченківщину» і стверджую, що це явище — далеко не безпечне для суспільства. Якщо пощастить подолати видавничі проблеми, книга скоро вийде друком.

Цілком можливо, Омельченко інколи й пише правду. Та об'єктивно позасудове шельмування в засобах масової інформації має набагато більше шансів бути використане проти порядних людей. І тоді на їхнє місце приходять негідники.

Завдяки зусиллям Омельченка, з Генпрокуратури усунуто В. Шишкіна та Ю. Гайсинського. Прийшов В. Дацюк. Невже хтось при здоровому розумі буде твердити, що стало краще? Та показово, що Г. Омельченко та його однодумці з депутатської групи «Реформи» захищали В. Дацюка до останнього.

Головна причина «помилок» борця проти мафії, мабуть, — непрофесіоналізм. Адже то міф, що Г. Омельченко має багатий досвід слідчої роботи. Міф, ним же самим і створений. Практично жодного досвіду, жодної серйозної справи. Гадаю, він саме тому часто неспроможний адекватно оцінити правову ситуацію і опиняється у становищі наклепника. Можливо, з нього вийшов би хороший оперативний працівник, але, виносячи матеріали оперативно-розшукової діяльності на шпальти газет, він проголошує себе непогрішимим суддею.

А чи має він на те право? Коли пильно додивлятися, виникають сумніви у святості судді. Адже він — прихильник подвійних стандартів. До своїх жертв і до себе, свого оточення у нього абсолютно різні підходи.

Герой у великому, він боягуз у дрібницях — інакше як оцінити його поведінку у судовому процесі проти депутата Генріха Алтуняна, котрого Омельченко звинуватив у зв'язках з харківським мафіозним кланом? Адже перелякався, почав виляти, конструювати на ходу безневинні визначення мафії. Добалакався до того, що мафія — це зовсім не образливо звучить і він сам не ображається, коли його називають ватажком мафії. А всього й мужності треба було — визнати, що не мав рації, і вибачитися перед Алтуняном, програвши йому процес про захист честі й гідності.

Або ось захотів я почитати його дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук, написану ще 1986 року. Якби ви знали, до яких хитрощів, якої брехні він і його поплічники вдавалися, щоб не допустити мене до цієї великої таємниці!

Тому оповідки Г. Омельченка про замахи з гранатометами відношу до самореклами. Адже недарма столичній газеті «Киевские ведомости», де журналісти доскіпливі, Г. Омельченко сказав, що на нього лише готували замах з гранатометом. А провінційній газеті «Молодий Буковинець» він заявив, що в нього стріляли з гранатомета.

Та й уславлена безкорисливість борця проти мафії відносна. Г. Омельченко двічі балотувався в народні депутати України по Залізничному виборчому округу м. Києва: 1990 і 1992 року. Програв. З липня 1993 р. — широкомасштабна кампанія у пресі проти Ю. Гайсинського. На той час вже досить-таки зубожілий народ охоче повірив, що Омельченко зірвав заколот мафії і врятував Україну — саме так це й було подано зі шпальт низки газет. І от у березні 1994 року Омельченко далеко від Києва легко проходить у депутати.

Корисливість, як бачимо, буває різна. Хто бере хортячими цуценятами, а хто політичними дивідендами.

Або, приміром, зірки на погонах. Гадаю, колись ми все-таки дізнаємося, за віщо достроково одержав Омельченко звання підполковника, а потім полковника. Адже він читав лекції в Київській вищій школі міліції, злочинців не ловив, подвигів не вершив. Лаяв міністра внутрішніх справ А. Василишина, обзивав його останніми словами. І не посоромився з його ж рук одержати полковницькі погони, не походивши у підполковниках і року, замість передбачених п'яти років. От вам і безсрібник!

Те, що відбувається зараз, нагадує мені події 1993 року.

Та я сподіваюся, що цього разу в депутатів Верховної Ради вистачить витримки вислухати аргументи обох сторін і прийняти обгрунтоване рішення.

Я не знаю, наскільки аргументована позиція Генпрокуратури загалом. Те, про що я писав, — лише десята частина висунутих Ворсіновим проти Омельченка звинувачень.

Не беруся передбачати рішення Верховної Ради. Та парламентські, а можливо, й судові розгляди, будуть корисні хоча б уже тим, що після багатьох років самовихваляння всі, либонь, почують інші оцінки діяльності «героя-борця».

Олексій ШЕХОВЦОВ,
народний депутат України.

Читацький мікрофон

Чиї інтереси захищає депутат?

Народний депутат України, вчений, економіст пан Пилипчук з високої трибуни заявив, що потрібно ліквідувати житлово-комунальне господарство і тоді зникне заборгованість в оплаті комунальних послуг. Ніби не знає, що житлово-комунальне господарство охоплює не тільки житло, а й усе, що пов'язане з життям людини. Це водопостачання, водовідведення, озеленення, транспорт, дороги, мости, ритуальні служби і багато іншого. В такій заяві проглядаються інтереси якихось могутніх сил, хтось зацікавлений у розвалі однієї з основних галузей народного господарства, яка поки що функціонує.

Олександр КОРЖС…
ветеран війни.

Київ.

А постанова не виконується

Ще торік після тривалих і бурхливих дебатів Верховна Рада прийняла постанову про те, що при несвоєчасній видачі заробітної плати нараховуватимуться відсотки на час її затримання. Невдовзі вийшло роз'яснення, що постанова буде правомочною після нового року. Шкода тільки, не сказали, якого саме. Може, варто ще раз повернутися до цього питання.

В. КОСТЕЦЬКИЙ.

Макіївка
Донецької області.

Ви є прикладом для інших

Чому не всі високі службові особи публікують у пресі декларації про свої доходи? Чи закон не всім однаковий? Не друкуючи декларацію про себе, вони й від інших не вимагають цього.

Максим СЕРГІЄНКО,
інвалід війни.

Конотоп
Сумської області.

Медогляд — не образа, а порядок

Слухаю образливі репліки народних депутатів з трибуни Верховної Ради на адресу один одного і все більше переконуюся, що претенденти на депутатський мандат повинні проходити обов'язковий медичний огляд. Нічого образливого в цьому немає, адже так робиться в усьому світі. Шановні депутати! Ви не повинні потурати хуліганським діям своїх колег.

Олександр ДОНЕЦЬ.

Оріхів
Запорізької області.

На все свій час. На фільми також

Нас у сім'ї шестеро — ми з чоловіком, двоє синів, невістка й онук. Після роботи любимо дивитися телевізійні передачі. Але показують в основному зарубіжні фільми, перенасичені насильством, сексом, жінки палять, п'ють, висловлюються нецензурно. Чого з таких передач корисного можна навчитися молоді?

Чому Довженківська студія нині не знімає гарних фільмів? Віднайдіть кошти на те, щоб підтримати наше кіно. А якщо вже так хтось любить еротику, то її можна показувати пізно увечері, коли вже діти сплять, і не по всіх каналах, а визначити для цього один.

В. КОТЛЯР,
уся моя сім'я та сусіди.

Стеблів
Корсунь-Шевченківського району Черкаської області.

Право президентського вето в контексті відносин з парламентом

Актуальний діалог

ТРАКТУВАННЯ «вищої політики» — законодавчих відносин парламенту та Президента України — має велике значення для розроблення прикладних аспектів застосування конституційних положень. Завдання найвищого законодавчого органу, який має забезпечувати в суспільних відносинах верховенство права, полягає в тому, щоб розробляти і приймати закони. Саме вони мають відповідати людині та її інтересам, суспільству та його ідеалам і, нарешті, державі, яка покликана домогтися виконання законів.

Президент України як гарант Конституції уособлює собою публічний правопорядок, і це знаходить прояв у тому, що він оприлюднює прийняті парламентом закони або повертає їх Верховній Раді з проханням повторно розглянути за вмотивованими пропозиціями.

Це конституційне право Президента юристи називають «відкладальним вето», що є засобом стримання і противаг парламенту, упорядкування правової системи в державі.

Цю вкрай важливу юридичну проблему розглядають голова Комітету Верховної Ради з питань фінансів та банківської діяльності Віктор Суслов та доктор юридичних наук, професор Анатолій Селіванов.

В. СУСЛОВ А. СЕЛІВАНОВ

В. СУСЛОВ. Тема президентського вето стосовно законодавчого процесу постала не випадково, бо безпосередньо стосується принципу розподілу функцій та повноважень між законодавчою владою — парламентом — і Президентом України. Спроби трактування окремими політиками та державними службовцями їхнього власного постулату «права Президента мають бути вищі за права парламенту» не знаходять підтримки серед законодавців, бо добре відомо, що здійснення законодавчого процесу і кінцевий результат прийняття законів поки що далекі від досконалості, не мають ще системного характеру, інтенсивно приймаються Верховною Радою України, що продиктовано часто екстремальними умовами нормотворчості.

Достатньо згадати розгляд на сесії проектів податкових законів, які за змістом не відповідали меті —наповненню державного бюджету. На стадіях проектування законів роль Президента України є часто вирішальною. По-перше, його державно-правова ідеологія примушує Кабінет міністрів України критично оцінювати виконавчо-розпорядчу діяльність у сферах та галузях управління. По-друге, Президент як гарант Конституції України зобов'язаний оцінювати на відповідність їй прийнятих парламентом законів. По-третє, Президент як найвища посадова особа у державі оцінює законотворчість, може безпосередньо застосувати в цьому процесі свої повноваження, але здебільшого проводить через свій апарат обов'язкову публічну експертизу прийнятих парламентом законів. При цьому повноваження Президента України визначаються не тільки статтею 106 Конституції України, а й регулюються законами України, які дозволяють йому до певної міри через інститут «вето» втручатися в законодавчу сферу. У цьому ми бачимо реальну можливість Президента бути гарантом додержання Конституції України, прав та свобод людини і громадянина. Президентське вето, встановлене Конституцією України, має приводити до розв'язання конфлікту між законодавчою і виконавчою владою, яка, як правило, ініціює законопроекти.

Отже, у сфері законодавчої діяльності Верховної Ради Президент України застосовує під час підписання законів свою функцію перевірки конституційної законності і не повинен «судити» про них з позицій політики, доцільності їх прийняття, як це інколи трапляється у парламентській практиці. Йдеться про таку правову ситуацію, коли закон прийнято Верховною Радою, а це зобов'язує і Президента відповідально ставитися до законів.

А. СЕЛІВАНОВ. Тобто фактично прийнятий парламентом законопроект ще не можна вважати «де-юре» законом до підпису Президента України. Конституція України (стаття 94) надає Президентові право протягом п'ятнадцяти днів після отримання закону оцінити його конституційність і засвідчити це своїм підписом, взяти до виконання та оприлюднити його. Звернімо увагу на те, що Конституція визначає прийнятий сесією акт терміном «закон», а не «законопроект», що свідчить про офіційний статус процедурно оформленого Верховною Радою законодавчого акта. Якщо в цей термін Президент не повертає отриманий від парламенту закон, то це означає, що він «кваліфіковано мовчить», тобто погоджується з «конституційністю закону України», і, отже, вважається, що він схвалений Президентом України.

Звертає на себе увагу й таке поняття: Президент згідно з Конституцією (частина друга ст.94) бере до виконання закон, що означає необхідність через «вертикаль виконавчої влади» організувати втілення закону в життя. У цьому понятті полягає пряма відповідальність Президента за чинність закону, який набуває юридичної сили. І насамперед це стосується оприлюднення закону, бо було б несправедливо вимагати від громадян виконання відповідних законів, яких вони не знають. Отже, у цьому процесі проявляється єдність владних структур (парламент і Президент), які зацікавлені у створенні правової основи держави через формування законодавчої системи відповідно до Конституції України. Назрілою проблемою сьогодні є якість та ефективність законів, що їх створюють у процесі спільної діяльності суб'єктів влади: «уряд—парламент—Президент». Саме на це звертав увагу Президент України Л. Кучма в Посланні до Верховної Ради: «Будь-який закон має супроводжуватися достатнім ресурсним забезпеченням, а технологія розробки і проходження законодавчих актів повинна виключати їх лобіювання у партійних, корпоративних та особистих інтересах».

В. СУСЛОВ. Тут постає важливе питання. Якщо Президента Конституція України зобов'язує після підписання брати закон до виконання, то, природно, він замислюється над тим, чи здатна виконавча влада реалізувати цей закон. Формуючи структуру центральних і місцевих державних виконавчих органів, призначаючи їхніх керівників, глава держави включає у такий спосіб підзвітний йому механізм держави у виконання законів, гарантуючи конституційну стабільність громадян. Але закони приймає Верховна Рада, і тому схвалення (підписання) їх Президентом на кінцевому етапі, коли створюються умови правової реалізації, цілком правомірне.

Отже, такий механізм є прерогативою глави держави. Але чому в такому разі спостерігається накладання «вето» на закони, авторами яких є здебільшого виконавча влада — уряд. Саме тут постає дуже важливе питання, яке в законодавстві поки що не вирішене: чи уповноважений Президент України накладати «вето» на ті закони, які прийнято на розвиток Програми уряду, схваленої парламентом?

Особлива позиція Президента України полягає в тому, що він користується правом повернення закону зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради для повторного розгляду. Законодавча історія кожного законопроекту є унікальною за своїми подробицями , тому що консультації з урядовцями у комітетах, зацікавлених у законі, спричиняють імпровізації під час слухань проектів законів у пленарному режимі. Президентське вето, яке свідчить про це дискреційне право глави держави, стосується, отже, прийнятого парламентом закону, в якому поєднуються воля депутатського корпусу та законодавчі пропозиції виконавчої влади.

Відсутність чіткої законодавчо визначеної процедури в законі щодо мотивів, умов та критеріїв застосування Президентом України права «відкладального вето» створює інколи штучне розуміння правової реальності. На наш погляд, це питання на практиці інколи має вигляд швидше політичного, ніж конституційно-правового.

А. СЕЛІВАНОВ. Ви помітили, Вікторе Івановичу, справді істотну прогалину в законодавстві, що стосується незалежного дискреційного права Президента України і безпосередньо залежить від апарату, який готує пропозиції главі держави щодо накладення вето. Відсутність процедури в реалізації «відкладального вето» сьогодні створює умови для суб'єктивних оцінок апаратом прийнятих законів. Президентське вето на прийняті закони — це не тільки тонкий впливовий юридичний інструмент, а й чутливий показник взаємовідносин глави держави і парламенту, а інакше —своєрідний вимір довіри до нього. Це більше, ніж критика глави держави на адресу депутатів, які сприйняли законодавчу ініціативу виконавчої влади і втілюють її у конкретному законі. Але правомірно запитати, чи потрібні консультації працівників апарату Президента з авторами законопроектів або профільними комітетами парламенту, коли готується «відкладальне вето» на прийняті закони? Мені заперечать, що жодним законом поки що такої практики не передбачено, але це не означає, що її не може бути. Мабуть, є вже нагальна потреба повернутися до законопроекту «Про закони і законодавчу діяльність в Україні», який ще два роки тому було опрацьовано юридичним відділом Секретаріату Верховної Ради, і саме в ньому закладено вкрай важливу процедуру реалізації конституційного права Президента України на «відкладальне вето».

Якщо справді є спір між Президентом України і найвищим законодавчим органом, то для конституційного-правових оцінок прийнятих законів може більше підходити колегія неупереджених юристів — Конституційний суд, ніж фахівці апарату, яким доручено проведення експертизи перед підписанням Президентом України законів.

В. СУСЛОВ. Але цей високий суд виступає останньою інстанцією, коли йдеться про «конституційність» чинних законів. Президент України завжди знаходить підтримку й розуміння в парламенті, коли заявляє, що керується тільки Конституцією України як вищим стандартом в оцінці будь-якої політичної та правової ситуації. Це пояснюється насамперед тим, що ми перебуваємо у процесі становлення конституційного правопорядку і Президент України не є главою виконавчої влади, і тому його прерогативою щодо запровадження прийнятого закону є це «відкладальне вето». Але, повертаючись до процедури підготовки «відкладального вето» на закони, роль апарату слід визначити досить значною і вирішальною, коли в загальному контексті Президент України відхиляє закон: працівник, пропонуючи йому не підписувати закон, тим самим проявляє вищу політичну лояльність до глави держави. Саме тому можна дійти висновку, що політичні інститути, зокрема інститут права Президента України на «відкладальне вето», мають більшу вагу, коли вони цим юридичним інструментом не творять власної історії. Зрозуміло, що «відкладальне вето» на прийняті закони мало піднести рівень законотворчості й відповідальності щодо створення правового поля для проведення реформ у соціальній та економічній сферах, але стверджувати апріорі про ефективність президентського вето немає достатніх підстав. Наведу лише кілька прикладів. Зокрема, за 1995 — 1996 роки Президент України застосував 29 разів накладення вето на закони України. З них у 20 випадках Верховна Рада подолала вето Президента, бо зауваження і пропозиції, з'ясувалося, були недосить вагомі для двох третин депутатського корпусу, який їх успішно відхилив.

Під час Річного послання до Верховної Ради України 21 березня цього року Президент України Л. Кучма наголосив: треба рішуче відмовитися від прийняття законодавчих актів, які не враховують реальну фінансово-економічну ситуацію. Але це насамперед стосується суб'єктів законодавчої ініціативи. Щодо законопроектів, які Президент повернув до парламенту із зауваженнями і пропозиціями, то слід назвати такі закони України: про державний матеріальний резерв; про залізничний транспорт; про плату за землю; про ветеринарну медичну допомогу та інші. Найбільша кількість застосування права вето припадає на закони з питань економічної реформи, фінансів і бюджету, транспорту і зв'язку.

А. СЕЛІВАНОВ. Для порівняння зробімо історичний екскурс у практику застосування права вето американськими президентами. За Конституцією США, його застосовували, починаючи з Джорджа Вашингтона (1789 —1797 року), який тільки двічі накладав вето на закони. Президент Гроувер Клівленд за чотири роки (з 1885 р.) застосував 304 звичайних вето, і тільки два з них Конгрес подолав. За дванадцять років (з 1893 р.) Теодор Рузвельт накладав 372 вето на закони, і тільки 9 разів їх було відхилено. Жодного разу не було відхилено дванадцять вето президента США Дж. Кеннеді, який за роки правління пережив складні відносини з парламентом. Отже, розглядаючи парламентське вето як один з елементів системи стримувань і противаг у розподілі повноважень між главою держави і парламентом, не треба сприймати його як свідчення конфлікту між ними, але й не можна розглядати «відкладальне вето» Президента як буденну подію.

Вето, одне слово, змушує шукати компроміси на етапі погодження законопроектів, враховуючи інтереси й органів виконавчої, і законодавчої влади. Ще раз нагадаю: саме на це звертав увагу в Посланні до Верховної Ради Президент Л. Кучма — слід неухильно виходити з норм права, що передбачає синхронізацію законотворчого процесу та діяльності виконавчої влади. В організаційному забезпеченні, як свідчить зарубіжний досвід, сильний прем'єр-міністр завжди набуває ваги, коли спирається на парламент і має в ньому свою політичну опору.

В. СУСЛОВ. Але важливо, Анатолію Олександровичу, щоб виконавча влада в особі уряду, який виступає суб'єктом законодавчої ініціативи, теж реагувала на кожне «вето» Президента України. Це має підтверджуватися відповідальним ставленням до законотворчості. А то скільки разів траплялося: на законопроектах, поданих до Верховної Ради, стоять візи всіх міністрів, віце-прем'єр-міністрів, урядових чиновників. Але за своєю якістю і юридичними параметрами вони часто не були схожі на закони і є переліком заходів, сформульованих на дуже низькому законодавчому рівні. Інколи здається, що уряд подає не проекти законів, а вільний набір побажань і прагнень, не узгоджуючи їх з чинним законодавством, ба, навіть з Конституцією України.

Ми переконалися в таких непоодиноких випадках, зокрема під час розгляду на засіданні комітету першого варіанту проекта закону України про Кабінет міністрів України. Урядовий чиновник досить солідного рангу не хотів навіть узгодити текст законопроекту з конституційним положенням, і, природно, така «апаратна політика» наражається на опір в парламенті. Конституційний порядок, який формують Верховна Рада і глава держави, тримається не буквою закону, а силою і злагодою тих суспільних елементів, які правлять йому за опору.

А. СЕЛІВАНОВ. Отже, підсумовуючи сказане, потрібно відзначити, що єдність і неподільність державної влади закликає шукати практичних шляхів спільної, зацікавленої діяльності всіх суб'єктів законотворчості. Це єдино можливий шлях формування такої системи законодавства, у якій верховенство права буде реальним чинником побудови демократичного суспільства.

Ідеологія реформ. Шлях розвитку чи деградації?

Дати відповідь на це запитання неможливо, не проаналізувавши інноваційний процес в Україні, який спирається виключно на науку, науково-технічний та технологічний прогрес, на систему освіти. В процесі аналізу потрібно спочатку дати відповідь на запитання: реформи в Україні ідуть шляхом «конструктивного» чи «деградативного» руйнування? «Конструктивне руйнування» — це процес, коли інновації витісняють стару продукцію та виробництво, забезпечують структурну перебудову економіки та суспільства і відкривають дорогу новим та досконалішим. «Деградативне руйнування» — процес, коли старі виробництва просто зупиняються, а продукція, яку вони виробляли, або нічим не замінюється, або надходить з-за кордону. За «деградативного руйнування» імпорт завжди більший за експорт, а структурні зміни в економіці чи не відбуваються зовсім, чи відкладаються на майбутнє.

Сьогодні зрозуміло, що економічний розвиток неможливий в принципі без науково-технічного прогресу. Хоча інноваційна теорія економічного розвитку започаткована на початку XX століття в працях українського вченого, першого міністра фінансів Української Народної Республіки Михайла Туган-Барановського, але чомусь наш уряд та радники Президента України керуються порадами, в першу чергу, іноземних експертів, які цю теорію Україні не рекомендують. Водночас застосування цієї теорії як базової на практиці стало вже за ознаку розвиненості країни.

У вищих навчальних закладах читають навіть спеціальні дисципліни на зразок: «Економіка технологічних змін та інноваційних процесів». Ці процеси відбиті вже й у вітчизняній навчальній літературі, але, на превеликий жаль, виконавча влада України проводить реформи згідно з порадами та вимогами міжнародних фінансових організацій, які в ідеології ринку спираються на монетарну економічну теорію Фрідмена. Сучасну ідеологію реформи України відображено у книзі Дж. Сакса та О. Пивоварського «Економіка перехідного періоду. Уроки для України» (К.: Основи, 1996), в якій викладено ідеологію ринку періоду XV—XIX століть, а тому в ній немає і не може бути в принципі ідеології технологічних змін як чинника економічного розвитку в процесі реформ (навіть тому, що ця ідеологія зародилась у XX столітті), хоч посилання на Шумпетера та термін «конструктивне руйнування» в ній є.

1. Стан науки

За роки реформ більше ніж у чотири рази скоротилася частка ВВП, яка виділяється на науку. У 1996 р. вона становила 0,7 %. Можна вважати, що в Україні фактично припинено наукову діяльність, оскільки кошти, та й ті не в повному обсязі і несвоєчасно, виділяються лише на заробітну плату. Рівень безробіття (з урахуванням прихованого) становить у науці близько 90 %, тоді як у цілому по народному господарству — 40 %, 6000 науковців виїхали за межі України. Кількість працюючих у науці із науковим ступенем скоротилася у 2 рази. Найбільші скорочення (у 2,5 раза) — серед спеціалістів, які виконували прикладні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи. Причому у вузівській науці ця цифра сягнула 4,5. Внаслідок цього сьогодні в багатьох областях на 10 тисяч населення припадає менше 10 спеціалістів, які виконують науково-технічні розробки. А це вже ознака слаборозвинених країн.

Якщо на початку реформ за кількістю винаходів на душу населення Україна була на одному рівні з США, то сьогодні, можна вважати, патентно-ліцензійна діяльність в Україні припинена майже зовсім. Тільки 4 % підприємств України використовують досягнення своєї науки, тоді як 90 % продукції, що виробляється в Україні, зовсім не має наукового забезпечення. Звідси і низький рівень її конкурентоспроможності. Як наслідок, Україна майже цілком втратила свій ринок, бо 95 % товарів широкого вжитку імпортні, навіть імпортних продуктів харчування в магазинах — 92 %. Зрозуміло, що тут навіть не йдеться про українські електронні вироби, автомобілі, сільськогосподарські машини тощо. Мало того, невиважена діяльність уряду сприяє тому, що сьогодні й «Турбоатом», який експортує свої турбіни у 30 країн світу, і той майже втратив ринок України.

Навіть після того, як у Верховній Раді було проголошено депутатське звернення до Прем'єр-міністра про необхідність замовлення газових лічильників на дев'яти українських підприємствах, які здатні виготовляти 3 млн. штук на рік, їх все одно закуповують за кордоном. Перелік непатріотичних дій можна продовжувати.

А що залишилося Україні у світовому розподілі праці? Екологічно небезпечне та енергомістке виробництво, дешева робоча сила та дешевий інтелект?

Як за таких умов шукати ринкові ніші для українських товарів на світовому ринку, коли вони не знаходять їх і на внутрішньому? Чи може країна, що втратила свій ринок, вважатися незалежною?

Чому так сталося? Чому розвинені країни за 10 років подвоюють кількість людей, що працюють у науці, а ми за 5 років реформ скоротили їхню кількість у 1,5 раза, фактично припинивши наукову діяльність і використання нових технологій?

Якщо на початку реформ Україна вела розробки і дослідження в усіх тих 20 наукомістких галузях, які були пріоритетними для США, то сьогодні ведуться роботи (та й ті умовно) тільки у семи.

Природно, виникає ще одне запитання: чи відповідає нинішній курс реформ, внутрішня і зовнішня економічна політика потребам національної безпеки України, яка може бути гарантована тільки за умови технологічного лідерства або, принаймні, технологічної незалежності?

2. Причини такого стану

Може, причини такого стану науки в її низькому рівні? Ні, бо ще й сьогодні є цілі галузі, де Україна серед світових лідерів: математика, кібернетика, матеріалознавство, космічні дослідження, літакобудування тощо.

Свідченням (як не прикро) конкурентоспроможності української науки та технологій є навіть те, що сьогодні 30 % фінансування нашої науки — це іноземні замовлення, а 6000 українських вчених успішно працюють за кордоном. Наші інженери, якщо влаштовуються за фахом, то дуже швидко стають провідними спеціалістами відомих фірм світу.

Проте тривожним є той факт, що протягом 1991—1996 років Україна за зниженням продуктивності праці була одним із світових лідерів.

Викладене дає підстави зробити висновок про те, що зміни, які проводяться за сьогоднішньої ідеології реформ в Україні, мають ознаки не «конструктивного», а «деградативного руйнування». Причини такого стану лежать не в рівні науки, не в освітньому потенціалі, не в кваліфікації робітників, а зовсім в інших площинах. Розділимо їх умовно на стратегічні й тактичні.

3. Стратегічні причини деградації економіки

Перша, і головна, — це започаткування, на зразок Росії, а точніше, копіювання (під тиском міжнародних фінансових організацій та порад іноземних експертів) російських реформ — реформ без мети, без соціального й етичного змісту: за рахунок зубожіння більшості та збагачення меншості шляхом перерозподілу.

Але ідеологія, яка спирається виключно на однофакторну економічну модель (максималізацію прибутку) та одну-єдину монетарну економічну теорію Фрідмена, що за змістом залишається на рівні XIX століття, в принципі за головний чинник економічного розвитку не може сприйняти інноваційний процес, зароджений на початку XX століття в Україні,— невід'ємну ознаку розвинених держав, але, на жаль, не сьогоднішньої України.

Друга причина — це відсторонення, згідно з прийнятою ідеологією реформ, держави від втручання в економіку і, отже, неспроможність її розробити таку промислову політику, яка буде основою структурної зміни економіки і створення ринкової економічної системи України на фундаменті вітчизняного виробництва.

Відсутність промислової політики держави і неврахування ідеології ринку, де в основному панує власний інтерес, сприяло вигідній реалізації стратегії розширення ринку розвинених держав на ринковий простір України з допомогою таких засобів, як беззастережна передчасна лібералізація зовнішньоекономічної діяльності; «шокова терапія»; надання кредитів на умовах, вигідних тільки кредиторам; а надто —створення нових додаткових каналів поглинання ринків на просторі посткомуністичних країн, зокрема:

— пред'явлення спеціальних вимог та умов (сертифікація, обслуговування, екологічні умови, упаковка тощо) до продукції з метою зниження її конкурентоспроможності;

— зниження інтелекту нації з метою обмеження її у розробленні та виготовленні наукомісткої продукції;

— знецінення в інших державах національних валют, втрата ними основних функцій грошей;

— протидія країнам, що розвиваються, у досягненні економічної незалежності;

— створення умов, за якими гроші прямо чи опосередковано витрачаються на фінансування іноземних фірм;

— втручання у внутрішні справи іншої держави при формуванні економічної політики, бюджету (з цієї причини Україна до цього часу ще не може прийняти бюджет на 1997 рік);

— послаблення державного регулювання всередині країни та посилення регулюючого впливу на неї з боку розвинених держав через прозорість кордонів та лібералізацію зовнішньоекономічної діяльності.

Третя причина — це покладання в основу програм діяльності уряду України трифазної послідовної стратегії економічного розвитку Дж. Сакса: фінансова стабілізація, розвиток ринкових структур, структурної зміни економіки, що відповідає умовам закону деградації ринку.

Згідно з цим законом ринкова система саморегуляції (вільний ринок) ефективно працює тільки за умов раціональної структури економіки, але механізм ринкової саморегуляції нездатен, в принципі, сформувати раціональну структуру економіки. Це — не його функція.

А для України найбільшою проблемою на початку реформ була саме нераціональна структура економіки. Ринковий механізм саморегуляції за цих умов веде тільки до нищення виробництва. Що ми і маємо.

Деградативна трифазна послідовна стратегія економічного розвитку підтримується також умовами, за яких міжнародні фінансові організації (Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку) надають Україні кредити, що в результаті призводить тільки до зростання зовнішньоекономічного боргу України.

4. Тактичні причини деградації економіки

1. Це спроба інтегрувань у світову економіку незалежно одна від одної такими трьома ланками: наука, освіта, науково-технічний і технологічний потенціал, виробництво (ще й окремо кожної галузі), банківська система. В той час, як розвинені країни спочатку організовують інтеграцію цих трьох ланок усередині держави на основі внутрішньої кооперації в межах промислової політики, а вже потім, під захистом держави, інтегруються у світову економіку.

Відмітимо, що в американському підручнику «Економікс» авторів Макконелла і Брю підкреслювалося, що соціалізм розвалився саме через неефективне використання науки, тобто ізоляцію вказаних трьох ланок. Як ми вже підкреслювали, розвинені країни через інноваційний процес якраз і реалізують вказану інтеграцію.

2. Як результат відсутності промислової політики і, отже, інтеграції всередині держави вказаних трьох ланок — банківська система набула антиринкового характеру в межах України, оскільки вона не кредитує власні наукові розробки і власне виробництво й таким чином є головною перепоною побудови ринкової економічної системи України на основі її власного наукоємного виробництва.

Загалом банківська система України, виконуючи як головну лише функцію стабілізації курсу національної валюти, чер[illegible]систему «стискання» грошо[illegible]аси (дорогих грошей) відривається від інтересів виробництва України і стає на заваді інноваційного процесу, тобто процесу розвитку. Отже, хочемо ми чи ні, вона сприяє процесу деградації економіки України, хоча є непоганою згідно з ідеологією монетарної економічної політики.

3. Це створення умов для виникнення і розвитку економічних парадоксів України.

Найнебезпечнішим із них є розквіт тіньової економіки, що охопила більшу половину економіки України, сприяла тому, що майже 20 млрд. доларів США опинилися за кордоном. Тіньова економіка сього[illegible]і — це вже загроза наці[illegible]ній безпеці України. І хоча в країні проявляються тенденції до встановлення фіскально-поліцейського режиму, та він чомусь не зачіпає інтересів ті[illegible]ьової економіки.

5. Шляхи відродження

Шляхи відродження України потрібно розглядати як методи усунення причин, що утримують її на шляху економічної деградації і переведення на рейки розвитку, тобто потрібно змінити ідеологію реформ «деградативного руйнування» на ідеологію «конструктивного руйнування», покласти в основу реформ інноваційний процес.

Отже, для відродження України потрібно наступне:

1. Змінити курс реформ від класичного капіталізму до моделі розвинених держав — [illegible]ної економіки на основі інно[illegible]ційного процесу. З допомогою цілеспрямованого втручання держави в економіку усунути всі економічні парадокси України, передовсім — тіньову економіку.

2. Змінити ідеологію реформ, визначивши за мету зростання добробуту широких верств населення і досягнення стандарту життя розвинених держав як основи злагоди в суспільстві, коли відношення прибутків 20% найбагатшого населення країни до прибутків 20% населення найбіднішого лежало б у межах 5 —7. (Сьогодні в Україні це співвідношення становить 30, а в Росії — 40, тобто між багатими і бідними —прірва).

3. Відмітимо, що таку мету реформ можна реалізувати тільки на основі інноваційного процесу і неможливо навіть ставити в межах монетарної економічної теорії, котра є відображенням лише однієї неокласичної, неоліберальної, неоконсервативної економічної течії.

4. Ідеологію беззастережної передчасної лібералізації зовнішньоекономічної діяльності урівноважити стратегією захисту вітчизняного ринку та вітчизняного виробника, враховуючи всі шляхи реалізації стратегії розширення (поглинання) ринків з боку розвинених держав.

5. В основі відродження виробництва та розвитку України має бути промислова політика, що ґрунтується на інноваційному процесі, який може бути ефек-

тивний тільки за державної підтримки, державного регулювання та наявності промислової політики і стратегії захисту свого ринку та свого виробника.

Наприклад, зростання в Південній Кореї ВВП за 17 років у 36,6 раза досягнуто завдяки зростанню витрат на науку в 220 разів. Отже, економічне «диво» Південної Кореї має потужне інноваційне підгрунтя. Таким чином, кредити в Південній Кореї, передусім, направлялися в науково-технічний прогрес, у той час, як в Україні 90% кредитів направлено в торгівлю.

6. Необхідно, відмовившись від монетарної економічної теорії як базової, в принципі змінити зміст діяльності банківської системи України і ставлення її до процесу інфляції та емісії грошей, виходячи з того, що кошти, які вкладаються в інноваційний процес, є неінфляційними. Банківська система України має бути підпорядкована інтересам розвитку науково-технічного прогресу та виробництва України.

7. В основу програм діяльності уряду замість трифазної послідовної стратегії економічного розвитку Дж. Сакса, що забезпечує процес «деградативного руйнування», має бути покладено трифазну паралельну стратегію економічного розвитку, «конструктивного руйнування», яка сприяє розвитку інноваційного процесу, бо в її основу покладено промислову політику і внутрішню інтеграцію науки, освіти, науково-технічного прогресу, виробництва і банківської діяльності.

8. Зміна ідеології реформ від максималізації прибутку до зростання добробуту широких верств населення на основі розвитку власного виробництва за допомогою інноваційного процесу дозволить змінити цінності в суспільстві: зробити ставку на науку, освіту, науково-технічний прогрес, охорону здоров'я, культуру, єдність духовності та моралі і підвищити заробітну плату в 5 — 7 разів, розв'язавши тим самим і соціальні проблеми.

9. Законодавчо необхідний процес корекції реформ, зміни їх ідеології, з «деградативного руйнування» на «конструктивне руйнування», на думку автора, доцільно було б започаткувати прийняттям Верховною Радою закону про кредити та допомогу та згідно із статтею 85 Конституції України п'яти засад як базових:

1) засади внутрішньої економічної політики держави на перехідний період (ці засади вже розроблені автором і представлені як законодавча ініціатива у Верховну Раду в березні ц. р.);

2) засади зовнішньоекономічної політики на перехідний період;

3) засади інноваційної політики як головного чинника економічного розвитку держави;

4) засади національної безпеки на перехідному етапі (ідеологія цих засад опублікована в статті автора з такою самою назвою в газеті «Голос України» від 3 квітня 1997 р., № 59);

5) засади інноваційної грошово-фінансової системи на перехідний період, особливістю якої має бути те, що українські гроші мають відновити функцію «крові» економіки саме України, котра циркулює в межах економічної системи держави, забезпечує фінансування, передусім, інноваційного процесу як чинника економічного розвитку в межах промислової політики, а не витікає, як сьогодні, за її межі. Таким зразком може бути німецька банківська система (див. кн. М. Павловського «Шлях України», Техніка, 1996, стор.112).

Михайло ПАВЛОВСЬКИЙ,
народний депутат України,
професор, член проводу
Української республіканської партії.

Актуальне інтерв'ю

Хто несе відповідальність за використання державних коштів

СЬОГОДНІ коштів і державного бюджету, і місцевих недостатньо для фінансування соціальної сфери. Значна заборгованість у заробітній платі, пенсіях та інших виплатах. У державі відбуваються зміни в економічних і соціальних відносинах, утверджується ринкова економіка. А за цих умов ще й марнотратство та злочинність у фінансово-господарській діяльності бюджетної й позабюджетної сфер не зменшуються. Це призводить до негативних наслідків — крадіжок, розбазарювання державних грошей та інших зловживань.

Поділитися думками про злободенні проблеми використання коштів ми попросили заступника міністра фінансів, начальника Головного контрольно-ревізійного управління України Володимира ТАХТАЯ.

— Володимире Єпіфановичу, яке ваше бачення можливостей поповнення державного бюджету та виходу економіки з тої глибокої ями, в якій вона сьогодні знаходиться. В чому проявляється турбота вашої служби у цьому напрямі?

— Насамперед хочу сказати, що вихід економіки з надзатяжної кризи уряд бачить у зміні податкової політики. І я з цим цілком згоден. Якщо ця реформа відбудеться, то державний бюджет можна буде наповнити не міфічними, а реальними грошима. Тому від того, в якому вигляді буде прийнято державний бюджет —значною мірою залежатимуть перспективи. Ситуація в державі вимагає такого підходу, аби не тільки зупинити обвальне падіння нашої економіки, а й оживити її, дати імпульс для розвитку й підтримати нашого товаровиробника. Звідси — потреба раціонально використовувати кожну копійку.

Працівники нашої служби зобов'язані твердо стояти на варті державного бюджету, його цілеспрямованості, збереження коштів та матеріальних цінностей. Нині наша основна турбота полягає в суворому контролі за дотриманням фінансової дисципліни, недопущенні незаконних витрат на підприємствах, в установах і організаціях всіх форм власності. На жаль, деякими керівниками вимоги ці сьогодні порушуються і досить часто. На таких підприємствах фахівцями служби ретельно проводяться ревізії та перевірки цільового та ефективного використання бюджетних коштів. У разі виявлення порушень фінансової дисципліни, наше завдання — виводити таких любителів дармової наживи на чисту воду.

— На жаль, здебільшого, за низьким рівнем керівництва ховається не тільки безгосподарність, а й зловживання, крадіжки тощо. Яка причина такого ставлення посадових осіб до своїх обов'язків? Адже керівнику все одно доведеться відповідати за скоєне.

— Так, сьогодні здебільшого простежується така закономірність: чим більше безпорядків на підприємстві, в установі чи організації, тим краще живеться керівнику і його найближчому оточенню. А рядовим працівникам навіть зарплата вчасно не виплачується.

Переконаний, що причина криється в самих керівниках, їх ставленні та відповідальності за доручену їм справу. Але, на жаль, ця відповідальність не на належному рівні. Деякі з керівників, відчувши безкарність, не можуть утриматися від спокуси дармової гривні і використовують свою посаду на особисте збагачення.

Але за будь-яких умов є межа, якої не можна переступати. Бо все вчинене незаконно, врешті-решт виявляється і за нього доведеться відповідати. Народ у нас досить розумний, щоб розібратися, що добре, а що зле.

— Наведіть деякі приклади порушень, з якими працівники очолюваної вами служби стикаються у процесі ревізій та перевірок.

— Цього року працівники державної контрольно-ревізійної служби працюють у чітко визначених напрямах, одночасно спрямовуючи свою діяльність на виконання указу Президента України від 28 лютого 1997 року № 187/97 «Про заходи щодо забезпечення наповнення державного бюджету та посилення фінансово-бюджетної дисципліни», постанови Кабінету міністрів України і Національного банку України від 31 серпня 1996 року № 1033 «Про заходи щодо залучення додаткових надходжень до бюджету та підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів для забезпечення фінансування соціальних виплат населенню».

Під час проведення ревізій наші працівники здійснили перевірки підприємств, установ і організацій з питань правомірності використання коштів на придбання та утримання квартир, легкових автомобілів та засобів мобільного зв'язку. Такими перевірками охоплено понад 6 тисяч підприємств, установ і організацій у всіх регіонах держави. В результаті проведеної роботи виявлено 135 порушень, з них незаконно витрачених коштів — на загальну суму 2017,9 тисячі гривень, з них за рахунок бюджетних коштів — 957,4 тисячі гривень. Найбільше фактів порушень із зазначених питань в Донецькій, Дніпропетровській, Полтавській, Одеській, Харківських областях.

З приводу таких дій, можна й конкретизувати дещо із сказаного. А саме: державною інспекцією з карантину рослин по Харківській області у червні 1996 року за рахунок спеціальних коштів, що надходять від надання послуг, придбано три автомобілі на загальну суму 83,9 тис. гривень.

Автопідприємством управління охорони здоров'я Черкаського міськвиконкому за бюджетні кошти придбано імпортний легковий автомобіль «Крайслер» вартістю 105 тис. гривень, який не є спеціальним санітарним автомобілем. Матеріали перевірки передано слідчим органам.

Або ще таке. Державний комітет України із земельних ресурсів за рахунок коштів державного бюджету, наданих на земельну реформу, придбав 7 легкових автомобілів і мікроавтобус вартістю 283 тис. гривень, а також квартиру за 60 тис. гривень.

Як то кажуть, красиво жити не забороняш. І керівники розпоряджаються державними грошима кому і як заманеться. Це стверджують проведені ревізії та перевірки у поточному році, коли при неплатежах до бюджетів, заборгованості в зарплаті значна частина бюджетних коштів витрачається не за цільовим призначенням, і такі дії для деяких керівників стали нормою. З приводу таких порушень 25 справ на загальну суму 740 тисяч гривень передано правоохоронним органам, на винних посадових осіб накладено адміністративні стягнення.

Варто звернути увагу на те, що з метою приховування доходів, що підлягають оподаткуванню та ухилення від проведення розрахунків з бюджетом, керівники проявляють у цьому неабияку кмітливість.

З метою ухилення від сплати до бюджету платежів на суму 1051 тисяча гривень Дніпропетровський комбайновий завод практично всі розрахункові операції проводив не через свій розрахунковий рахунок, а через розрахунковий рахунок проектно-конструкторського та технологічного інститутів. Внаслідок чого з отриманого від такої діяльності прибутку в сумі 2453 тисячі гривень в розпорядженні підприємства залишилося 1506 тисяч гривень, з них на виплату дивідендів спрямовано 100 тисяч гривень.

Тернопільським виробничим сільськогосподарським кооперативним об'єднанням «Природа» на порушення податкового законодавства не було внесено до бюджету акцизного збору за реалізований комерційним структурам спирт і податок на додану вартість (разом із штрафними санкціями) на загальну суму 22,9 мільйона гривень. Матеріали ревізії направлені управлінню МВС в області.

Прикладів порушень фінансової дисципліни, податкового законодавства можна навести безліч.

Скажу лише одне, що ми не розслабляємося ні на мить. Уже в першому кварталі поточного року, працівниками управління проведено понад 23 тисячі ревізій і перевірок з питань законності та цільового використання коштів державного й місцевих бюджетів, бюджетних та позабюджетних фондів, а також інших коштів і матеріальних цінностей. Виявлено незаконних витрат, недостач і розкрадань на суму більш як 214 мільйонів гривень, а також донараховано до бюджету платежів і інших сум та відрахувань у державні фонди 232 млн. гривень.

— Що на вашу думку необхідно зробити на місцях, щоб позбутися такого негативного явища?

— Посилити відповідальність керівників, бухгалтерів та інших посадових осіб за використанням коштів і матеріальних цінностей, їх цільовим призначенням згідно з кошторисом. На жаль, ця робота у бюджетній сфері проводиться не так, як хотілося би. Якби керівники дотримувалися неризикованої роботи і разом зі своїм апаратом не вважали себе мудрішими за інших, то, може, й не було б порушень та зловживань з бюджетними коштами. Адже всі кошти, матеріальні цінності проходять через руки цих посадових осіб і спокуса пожити вдосталь — велика. А крім того, не приділяють належної уваги вивченню законодавчих актів, де майже на кожен випадок є нормативний акт.

Активніше повинні втручатися в справи підприємств, установ, організацій і місцеві держадміністрації.

—Яким саме повинен бути керівник за ринкових умов?

— Насамперед відповідальним за доручену йому справу, принциповим і вимогливим, враховуючи не тільки ділові, а й суто людські, моральні якості. Він має вболівати за ефективне ведення господарства, використання державних коштів згідно з кошторисом, а не розтринькувати їх на різні цілі.

— Чи є перешкоди, з якими працівники контрольно-ревізійної служби зустрічаються під час проведення ревізій та перевірок?

— Так, рідко де у світі контролери-ревізори працюють за таких складних економічних, соціальних умов, як наші. Всі біди, з якими зустрічаються й інші контролюючі служби, не покидають і нас. Є сили, які чинять моральний, психологічний тиск на ревізорів, а то й спроби фізичної розправи з ними. Так, як ви вже знаєте, коли перевірки зачіпають чиїсь інтереси, то вживають всіляких заходів, щоб перешкодити, вишукують різні докази і причини, навіть погрози й залякування ревізорів.

Промовистий факт такого опору — до інциденту вдаються навіть щодо питання дотримання вимог чинного законодавства з використання бюджетних коштів, держмайна та одержання пільг установами засобів масової інформації.

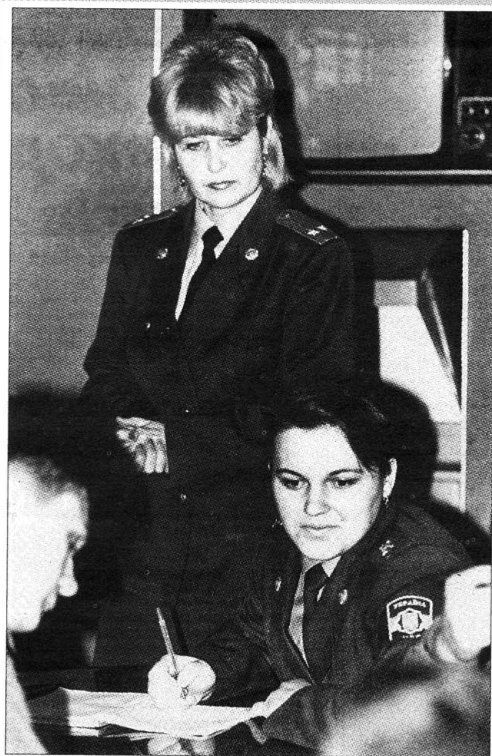
Згадуючи минуле і порівнюючи з сьогоденням, можна з упевненістю стверджувати, що роботи додалось, як нашим ревізорам, так усім контролюючим органам. І в цих умовах, коли навантаження на ревізорів зросло, наші люди знаходять у собі сили підвищити якість і ефективність своєї роботи. Тому проведення ревізій і перевірок працівниками державної контрольно-ревізійної служби — це копітка, напружена повсякденна робота, від якої, зрештою, стає зрозуміло, куди і як використовують державні кошти і матеріальні цінності, на які цілі спрямовують і т. д.

— Володимире Єпіфановичу, що сьогодні у вашій службі необхідно зробити для ефективнішого контролю за цільовим використанням державних коштів?

— Насамперед, необхідно розширити права державної контрольно-ревізійної служби, зокрема, надати їй право проведення перевірок суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, стягнення у безспірному порядку донарахованих платежів та фінансових санкцій. А керівникам підприємств, установ і організацій діяти за законом.

Розмову вів Микола МИХАЙЛЕНКО.

Служба... по той бік гратів

Всупереч уявленням, нібито в міліції служити не престижно, вступити до Чернігівського училища Міністерства внутрішніх справ не дуже просто. Торік конкурс сягнув десяти чоловік на місце.

Історія цього навчального закладу бере свій початок з 1992 року. Раніше це була школа підготовки начальницького складу міліції, де підвищували професійний рівень представники багатьох республік колишнього Союзу. Завдяки цьому нинішні курсанти — 585 юнаків і дівчат із різних регіонів України —успадкували непогану матеріальну базу.

В училищі є стрілковий тир, спортивні зали. Діє навіть картинна галерея. А кабінету політології, як зазначив проректор з наукової роботи полковник В'ячеслав Тюленєв, навіть заздрять чернігівські вузи.

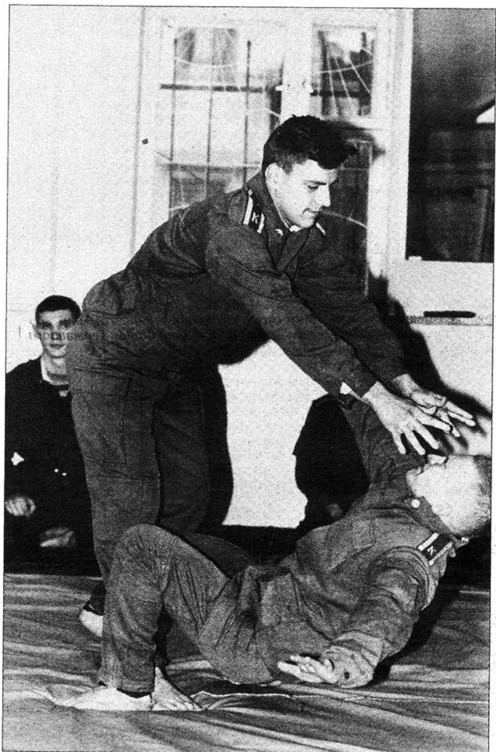
На випускників училища чекає нелегка праця: у слідчих ізоляторах, колоніях, інспекціях виправних робіт. А поки що курсанти вивчають понад 50 дисциплін, на третьому курсі проходять тримісячне стажування у виправно-трудових закладах, де згодом більшість із них продовжать службу.

У грудні минулого року ректором призначено генерал-майора Віктора Свинарьова — практика, який пройшов у міліції шлях від оперуповноваженого кримінального розшуку до начальника УМВС України в Чернігівській області. Йому є чим поділитися з майбутніми охоронцями правопорядку, які невдовзі опиняться на «передовій» боротьби зі злочинністю.

Чернігівська область.

Сергій МОТОРНИЙ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ОХ, ЯК ХОЧЕТЬСЯ РОЗПОРЯДЖАТИСЯ ГРІШМИ. ЗВІСНО, ЧУЖИМИ

Історія про те, як «Оранта» потрапила в обійми «Держінвесту»

НЕ ДУМАЛОСЯ, не гадалося «Оранті» — колишній державній, а нині національній акціонерній страховій компанії, що так тяжко складеться її життя, коли вона, приватизувавшись, вилетить у, здавалося, щасливий самостійний політ.

І не тому, що її, як це відбувається в багатьох приватизованих підприємствах, роздирають внутрішні конфлікти чи вона опинилася без грошей. Навпаки, «Оранта», як багата наречена, жила повним достатком і красою. Але в тому-то й біда, що багату наречену часто-густо підстерігають сумнівні женихи. З єдиною метою: заволодіти її багатством...

Отже, Фонд державного майна, керуючись Указом Президента і відповідною постановою Кабінету міністрів України, видав рішення, провів оцінку майна колишнього Укрдержстраху, затвердив план приватизації. Згідно з його рішенням 42 відсотки акцій віддавали колективу і 58 — державі в особі того-таки фонду.

Поки що все йде нормально. Реорганізована «Оранта» успішно страхує сільськогосподарських виробників, сплачує їм гроші за збитки, завдані стихією, одне слово, живе.

Аж ось на горизонті з'являється загадкова компанія «Укрдержінвест». І зразу «Оранта» одержує урядове рішення: у зв'язку зі створенням Української державної кредитно-інвестиційної компанії передати до її статутного фонду 35 відсотків акцій... АТ «Оранта». Без згоди, без попередньої розмови з її керівництвом. Отак, одним махом, усупереч прийнятим нормам і навіть законодавству, як це нерідко й робиться в нашій державі.

У цьому випадку нас не цікавить, чому до статутного фонду «Укрдержінвесту» потрапляють ще й акції «Херсоннафтопереробки», київського річкового порту, «Мотор-Січі», «Дніпроспецсталі», «Запоріжтрансформатора», Алчевського металургійного комбінату, маріупольського «Азову» та багатьох інших найсильніших підприємств України, які ще живуть нормальним життям і завжди мають свіжу копійку.

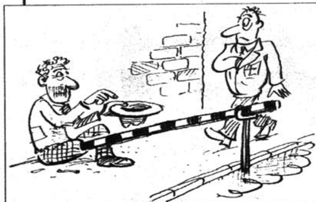
Нас цікавить наразі детективна історія «шлюбного» партнерства «Оранти» й «Укрдержінвесту», якою нині зацікавилася Контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації.

А історія така. Під тим самим номером, датою і назвою «Питання Державної кредитної інвестиційної компанії» з'являється новий папір, де вже НАСК «Оранта»... не згадується. Пізніше мені пояснюватимуть, що перший варіант постанови був документом для внутрішнього користування. Але ж він і досі «на руках» в «Оранти»!

Та Бог з ним, з тим першим документом. Якби через два місяці не з'явився новий, який зобов'язував страхову компанію передати «женихові» 10 відсотків її акцій. А ще через деякий час — 58.

35, 10, 58 відсотків — ось така динаміка, в якій відчуваються продумані інтриги за спиною «Оранти».

Згодом у розмові з віце-президентом Держінвесту України Олександром Морозовим я прямо запитав його: «Для чого вам «Оранта»? Яку мету ви не переслідували б, однаково, згідно із законом про державне страхування, не можете скористатися грошима «Оранти», бо це кошти вкладників, а їх не можна чіпати, бо стихія будь-коли може сказати своє слово».

Морозов відповів:

— Система страхування в Україні слабка, ми мусимо її посилити. Тому наша компанія разом зі Світовим банком створює Фонд страхування інвестицій для потреб сільського господарства.

— Але до чого тут «Оранта»? І чому не вона, а іноземні компанії повинні займатися страхуванням у сільському господарстві України? — допитувався я.

— Тому що Світовий банк виділив для цих потреб 120 мільйонів доларів, — відповів співрозмовник, — а в «Оранти» їх немає. Якщо через рік у неї з'явиться така сума, ми переключимося на неї.

— Зрозуміло. Придушуючи нашу національну страхову компанію, ви готуєте тим самим український ринок для іноземних конкурентів вітчизняної страхової галузі, — підсумував я.

Категоричні заперечення Морозова мене не переконали. Однак президент Національної акціонерної страхової компанії Степан Груша підтвердив: так і є, саме для цього крутяться інтриги довкола «Оранти».

Так от, заволодівши контрольним пакетом акцій, Укрдержінвест, а цього й слід було чекати, заявив про себе як повноправний господар «Оранти». Хоч це й заперечує Олександр Морозов, але Степан Груша стверджує, що він одержує від нього ультимативні листи про призначення в керівні органи Національної акціонерної страхової компанії інших (читай — своїх) людей аж до заступника голови правління, вимагає давати на затвердження Укрдержінвесту плани роботи «Оранти», направляє своїх працівників вивчати справи в її регіональних відділеннях, причому в такому тоні, ніби й не існує правління НАСК, надсилає директиви місцевим керівникам страхової компанії.

Я бачив ці документи, і вони підтверджують сказане.

— Іде вперта боротьба за наше майно, за кошти страхувальників, — каже Степан Груша. — Тимчасові вільні гроші, які ми тримаємо на депозитах у банках, вони хочуть прибрати до рук і пустити в діло. А якщо завтра люди прийдуть за ними, якщо трапиться якесь нещастя, як ми їх заберемо назад? Колишній помічник Президента України, а нині президент Укрдержінвесту Володимир Кузнецов теж підписує листи, що стосуються нашої компанії, навіть попередньо не поговоривши зі мною. Що це робиться? Це справжній розбій! Незабаром згідно із законом про відновлення заощаджень громадян прийдуть до нас гроші з бюджету на виплату компенсацій. І коли ними заволодіють спритники з Держінвесту, боюся, гроші не дійдуть до людей.

Апогею набрала війна Держінвесту України з «Орантою» тоді, коли останній стало ясно, що з обіймів «жениха» їй не вирватися навіть **після попереднього рішення Вищого арбітражного суду України, яке було абсолютно однозначне на користь НАСК. У ньому зазначено: до розгляду справи, по суті, «заборонити Фонду державного майна України розпоряджатися акціями НАСК «Оранта», які віднесено планом розміщення до загальнодержавної власності».**

Однак віце-президент Укрдержінвесту Олександр Морозов заявив: «У нас є інформація, що це рішення буде відмінено».

Степан Груша з цього приводу висловився таким чином: «На арбітражний суд розпочався шалений тиск і я боюсь, що він не зможе вистояти».

Так воно незабаром і сталося. Вищий арбітражний суд України, ще раз розглянувши заяву «Оранти», виніс «соломонове» рішення: законно чи незаконно передано 58 відсотків акцій «Оранти» Укрдержінвестові — вирішувати Фонду державного майна.

Однозначну оцінку цій ситуації дала експертна група Інституту держави і права Національної академії наук. Двічі (до рішення Вищого арбітражного суду і після нього) група науково-правової експертизи стверджувала: згідно із законами України відкриті акціонерні товариства (до них належить «Оранта») ні в якому разі, в тому числі шляхом передачі акцій, що віднесені до державної власності, не можуть бути передані державним відомствам і господарюючим суб'єктам. І далі: **Укрдержінвест не визнавався засновником НАСК. Він не може бути акціонером і тепер. Кабінет міністрів України не мав права передавати акції НАСК «Оранта», що є державною власністю, Укрдержінвесту. Державну власність, у т. ч. акції, мають використовувати за цільовим призначенням, у даному випадку, для страхової діяльності.** Передання акцій НАСК Укрдержінвесту призведе, і не може не призвести, до поєднання капіталу обох компаній. **А між тим, згідно із Законом України про страхування страхові організації не мають права займатися жодною іншою діяльністю, крім страхування... Ні Кабінет міністрів України, ні Укрдержінвест не можуть бути акціонерами товариства.**

Таку саму думку висловив і заступник Контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації **Сергій Соболєв: Кабінет міністрів діяв усупереч чинному законодавству, передаючи Укрдержінвестові 58 відсотків акцій. Більше того, він взагалі не має права володіти навіть маленькою часткою акцій «Оранти».**

Але що таке закони, коли президентові Укрдержінвесту нічого не варто будь-коли зайти до кабінетів найвищих посадових осіб держави і підписати потрібний йому папір. У тім числі і той, що дає змогу Укрдержінвесту дорватися до грошової скрині «Оранти».

Нині Укрдержінвест веде запеклу війну, щоб увійти не тільки до спостережної ради НАСК «Оранта», а навіть очолити її, і робить вигляд страшенно ображеного, коли Степан Груша чинить відчайдушний опір. **Експертна група Інституту держави і права з цього приводу чітко заявляє: Укрдержінвест не має жодних повноважень, оскільки він не є ні державним органом приватизації, ні банківською установою, ні галузевим відомством, щоб входити до спостережної ради національної страхової компанії.**

Ознайомившись із висновком солідних, скажімо так — найсолідніших, експертів, керівники Держінвесту не знайшли нічого кращого, як заявити, що ці експерти — люди некомпетентні і за такий висновок будуть покарані.

За останньою інформацією, керівники Укрдержінвесту, несподівано одержавши рішучий опір «Оранти» і посилаючись на акт ревізії КРУ (були в НАСК серйозні порушення чи звичайні, які нині за правової плутанини легко можна знайти в будь-якій організації, — не справа нашого дослідження), всіма силами добиваються від Прем'єр-міністра України відставки непокірного С. Груші. Аякже, їм треба поставити туди свою людину і вже потім безборонно розпоряджатися коштами страхувальників. За словами президента «Оранти», керівництво Укрдержінвесту просто розперезалося.

Історією стосунків з «Орантою», а тепер уже й з іншими провідними підприємствами України, акції яких потрапили до рук Держінвесту, як ми вже казали, займається Контрольна комісія Верховної Ради України. Заступник голови цієї комісії, керівник депутатської групи «Реформи» Сергій Соболєв розвинув раніше висловлену ним думку:

— Постанова Кабінету міністрів про передання контрольного пакета акцій провідних підприємств України Держінвесту і беззастережне користування ними дає можливість зацікавленим особам в уряді отримати контроль над найбільш привабливими об'єктами. Додайте сюди право на створення дочірніх підприємств, і все стане на своє місце — стратегічні об'єкти вислизнуть із рук власників і держави. Як стало відомо з поінформованих джерел, Укрдержінвест подав пропозиції щодо приватизації свого відомства. Таким чином пакети акцій державних підприємств, які передано до статутного фонду Укрдержінвесту, фактично буде приватизовано всупереч законодавству.

Це підтвердив і народний депутат України Олександр Єльяшкевич.

— Те, що трапилося з Укрдержінвестом та «Орантою», —сказав він, — не що інше, як спроба певних сил усупереч законодавству скористатися фінансовими ресурсами Національної страхової компанії, щоб задовольнити власні інтереси, які мають мало спільного з державними. Ми поки що зіткнулися тільки з верхівкою айсберга, а нижню її частину ще буде пильно вивчати Контрольна комісія Верховної Ради з питань приватизації. Усунення Укрдержінвестом керівництва «Оранти», намагання поставити туди своїх людей свідчать про те, що не все благополучно в нашій державі.

Деякі інші мої співрозмовники в стінах Верховної Ради висловили й таке припущення: Держінвест України — це фінансова база майбутніх президентських виборів для одного з головних претендентів на це високе місце. Але то вже інша тема.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

P. S. Коли статтю готували до друку, стало відомо, що Укрдержінвест добився-таки свого: Степан Груша, не витримавши шаленого тиску, змушений був подати заяву про звільнення. В. о. голови Фонду державного майна Володимир Лановий сказав нам, що він цю заяву не підписав. Однак ініціатори звільнення знайшли інший хід — підписали заяву у заступника голови фонду.

На запитання, чи буде Володимир Лановий вивчати конфлікт, про який ми розповіли, він сказав:

— Буду. І насамперед, щодо правомірності дій Укрдержінвесту.

Запитували — відповідаємо

Житловий фонд і земля

Чи включається земля в житловий фонд? Як установлюють ставку земельного податку в населеному пункті із чисельністю населення до 3 тис., якщо грошову оцінку землі не визначено?

Є. МАЛАХОВ.

Харківська обл.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 Житлового кодексу, житловий фонд включає жилі будинки й жилі приміщення в інших будівлях, які належать: державі (державний житловий фонд); колгоспам та іншим кооперативним організаціям, їх об'єднанням, профспілковим та іншим громадським організаціям (громадський житловий фонд); житлово-будівельним кооперативам (фонд ЖБК); громадянам на праві приватної власності (приватний житловий фонд).

Земля в житловий фонд не включається.

У сільській місцевості, відповідно до ст. 67 Земельного кодексу, громадянам за рішенням сільської ради народних депутатів передають у власність або надають у користування земельні ділянки для будівництва індивідуальних жилих будівель, гаражів, дач. Розмір ділянок для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) має бути не більше, зокрема у сільських населених пунктах, за 0,25 гектара.

Відповідно до ч. 2 ст. 7 Закону України «Про внесення змін і доповнень до закону України «Про плату за землю», якщо грошову оцінку земельних ділянок не визначено, середні ставки земельного податку встановлюють: для населених пунктів із чисельністю населення від 1 до 3 тис. у розмірі 2,7 коп. за 1 кв. метр.

Щодо податку на земельні ділянки, зайняті житловим фондом, то він справляється у розмірі — 3 відсотки суми земельного податку, обчисленого відповідно до ч. 1 та 2 ст. 7 згаданого закону.

Алла ПАСТУШЕНКО.

Точка зору

РОЗПОЧАТА десять років тому реформа економічної системи за всіма ознаками призвела скоріш до руйнації суспільства, ніж до прогресу. І щоб зробити критичний аналіз способів реформування, вважаємо, не потрібно чекати 70 років до нового прозріння й тверезості в поглядах.

Особливо звертаємо на це увагу тих, хто звик здійснювати реформи в економіці й політиці популярними гаслами, хто за одну ніч може написати декрет про землю або програму приватизації чи економічної стабілізації...

Приватизація: романтизм і реалії

НАГАДАЄМО, що теоретичне обгрунтування, наприклад, необхідності приватизації базувалося на проголошенні відсталості та неефективності командної економіки, на негайному перетворенні кожного громадянина на власника й господаря, на економічній свободі господарювання (у власній романтичній інтерпретації свободи ідеологів реформ), що приведе до негайного подолання товарного дефіциту та збагачення кожного, а значить, — і всієї держави. Результати ми отримали, тільки зовсім протилежного характеру.

Здійснена за рекомендаціями західних економістів-радників концепція приватизації в Україні з самого початку була хибна. Методологічна помилка полягала в механічному використанні способів і прийомів приватизації, що їх застосовували в Англії та США під час проведення політики роздержавлення й лібералізації економіки в 70—80-ті роки. На противагу економіці України, для економіки Англії і США було характерно домінування в суспільстві приватної власності, конкурентного середовища, свободи підприємництва й укладання контрактів. Там панував господарський порядок. Характер і способи приватизації в Україні мали б враховувати специфіку соціально-економічного стану нашого суспільства. На превеликий жаль, цього не відбулося. Деякі науковці та політики були насамперед зосереджені на нищівній критиці командно-адміністративної системи і комунізму, заробивши на цьому неабиякий політичний капітал. Це є однією із рис нашого менталітету. Ідеологія критиканства дотла і вщент виконала в суспільстві чисто руйнівну функцію і в 1917 році, й сьогодні. Економічна політика приватизації була зорієнтована в основному на руйнацію державної власності.

За умов командної, розподільчої системи приватизація набула суто розподільчого характеру й перетворилася на присвоєння державної власності правлячою номенклатурою. **Така «приватна» власність ніколи не виплекає масового власника і господаря. Вона аж ніяк не трудова, та й навіть і не підприємницька. Аби точно визначити це явище, назвемо її монопольно-персоніфікованою.** Якщо це так, то виникає потреба внесення поправок до Закону про власність. Зауважимо, що без масової дрібної приватної власності монопольно-персоніфікована власність не має перспективи, адже відсутня живильна база для її відтворення.

ВВАЖАЄМО, що запозичена з-за кордону така форма приватизації, як акціонування, теж не є для України найсприятливішою. Як свідчить практика, в переважній більшості випадків головами правління акціонерних товариств залишаються колишні директори заводів, організацій тощо. Відсутність реального механізму контролю з боку акціонерів-засновників створила умови для цілковитої безвідповідальності й вседозволеності в діях і вчинках голів правління акціонерних товариств. **По суті, ми перетворили державні підприємства на «колгоспи».** Підприємницька ініціатива засновників-власників і членів трудового колективу придушується традиційним адмініструванням з боку голови правління, інтереси якого зосереджені на перерозподілі акціонерної власності з урахуванням власної кишені.

Здійснена шляхом формального перетворення державних підприємств на акціонерні, така приватизація ще не означає переходу до приватної власності у формі акціонерної.

На відміну від капіталістичної акціонерної власності, створеної шляхом добровільного об'єднання приватних індивідуальних капіталів, наша постсоціалістична акціонерна власність створена на базі державної власності централізовано-примусовими рішеннями, методом паперової приватизації. Дійшло до того, що в минулому, 1996 році ми складали плани приватизації і суворо контролювали їх виконання. Такі підприємства опинилися сьогодні в пастці: з одного боку, вони не можуть працювати як приватні, з другого, — зруйновано директивне управління.

ЩЕ НА ПОЧАТКУ 90-х років, за умов економічної анархії і свавілля, з'явилася перша хвиля «розподільчих підприємців», які нагромадили власний капітал за рахунок різниці між закупівельною ціною державного підприємства і продажною ціною бірж, що утворилися на базі різного роду організацій матеріально-технічного забезпечення.

Чотири роки тому в Україні існувало бірж більше, ніж в усьому світі загалом. Державні підприємства були шоковані дарованою свободою, а біржі, скориставшись монопольним становищем в розподілі ресурсів і продукції, швидко відмили капітал за схемою: державне підприємство — біржа — державне підприємство. Причому державне підприємство обманули два рази: коли воно продавало власну продукцію і коли купляло ресурси.

А як усі виробничі можливості державних підприємств було вичерпано, кількість бірж різко скоротилася, а «торгово-посередницький» капітал перекочував у фінансову сферу, штучно стимулюючи інфляцію, знецінюючи заощадження громадян. Саме тоді й розпочалася приватизація підприємств. Штучно розкручена спіраль інфляції, що переросла в гіперінфляцію, по суті відображала відокремлено замкнутий кругообіг грошей, де приріст нових коштів досягався за рахунок знецінення старих заощаджень населення та фінансів державних підприємств. Цим самим рух відмитого «фінансового капіталу» відокремився від промислового, що викликало кризу неплатежів і спад виробництва.

СПАД виробництва був зумовлений і помилковою ідеологією приватизації. Передбачалося, що насамперед приватизовуватимуться збиткові підприємства, які існують за рахунок державного бюджету. Через два роки з початку приватизації в Україні банкротами стали не тільки більшість державних підприємств, а й сама держава.

Цікаво те, що законотворча діяльність парламенту і поведінка уряду України збігаються за логічною послідовністю з рухом «нагромадження» капіталу, а точніше — його експансією. Нагромадження в лапках, тому що за джерелами формування воно не відповідає характеру дійсного нагромадження трудової приватної власності, як це було за часів капіталізму вільного підприємництва 150 років тому.

Зверніть увагу, корпоратизація, а потім приватизація починалася в торгівлі, в готельному господарстві й інших галузях невиробничої сфери, де відбувається перерозподіл національного доходу, а розрахунки здійснюються в готівковій формі. Через ці галузі здійснювалося перекачування державної безготівки в приватну готівку. Сьогодні для цього вже використовується банківська сфера. **Коли ж первісно відмитому капіталу стало тісно в рамках галузі й країни, враз з'явились закони про банківську і зовнішньоекономічну діяльність. Цим самим ми законодавчо відкрили шлюз до перетворення відмитого торгово-посередницького капіталу на фінансово-банківський, який відразу й перекочував за кордон.**

Захопившись паперовим будівництвом рекламної і вітринної ринкової економіки, ми прийняли закони про дуті фінансово-промислові групи, а зараз активно завершуємо роботу над фондовим ринком.

ПРОЦЕС, до речі, не має кінця: під впливом різних політичних маніпуляцій постійно переглядаються умови приватизації, змінюються переліки об'єктів, переносяться терміни її проведення, ухвалюються постанови про окрему приватизацію виняткових об'єктів тощо. Після проведення парламентських виборів і призначення членів уряду, зазвичай, ця робота уповільнюється, а по завершенні терміну повноважень різко активізується. Нині вже лобірується нова хвиля приватизації об'єктів, що мають стратегічне значення для майбутнього економіки України.

З огляду на теорію реалізації власних (індивідуальних) економічних інтересів, поведінка багатьох політиків і урядовців стосовно приватизації стає цілком зрозумілою. Шкода тільки, що індивідуальні інтереси не завжди збігаються з державними, адже через це гальмується прогрес суспільства і підривається економічна безпека України.

На наш погляд, головна теоретична помилка концепції приватизації в Україні — це неправильний вибір її галузевих пріоритетів. Спочатку слід було здійснювати приватизацію в сфері матеріального виробництва. Приватний виробник, виходячи з оптимізації витрат, сам визначив би форму та способи продажу товарів, цінову, технічну, інвестиційну та фінансову політику. Він не допустив би існування такої масштабної і гіпертрофованої системи обміну, розподілу і споживання, яка штучно й суб'єктивно сформувалася в Україні.

Найтрагічнішу помилку, здається, ми робимо сьогодні, коли на повний хід почали приватизувати галузі, що належать до природної монополії: авіатранспорт, енергетичні та паливні галузі тощо. Технологія експлуатації авіатранспорту передбачає централізацію служби безпеки польотів і концентрацію бази обслуговування, а не розпорошення кількох літаків по окремих «приватних квартирах». Унаслідок монополізації вищезазначені галузі завжди прибуткові. За умов міжнародної економічної інтеграції, що поглиблюється, ці приватизовані галузі можуть запрацювати на іноземного споживача. Використання рідкісних чи обмежених продуктивних ресурсів — вихідний пункт організації національної економіки. Це азбука економічної теорії, яка є в кожному підручнику з мікро- і макроекономіки.

ПРОЦЕС приватизації збігся із становленням державності України. Факт, який не було враховано економістами-реформаторами. Відсутність державного контролю за ходом приватизації призвела до катастрофічних соціально-економічних наслідків, які ще не усвідомлені нашою правлячою політичною «елітою» і суспільством в цілому.

Історія державотворення в інших країнах світу характеризується постійним зростанням державної власності. А ми і тут не можемо обійтися без парадоксів. Ще не встигли сформувати державу, як активно її роздержавлюємо. Напрошується висновок: тільки-но повністю завершиться приватизація всього державного майна, відразу відпаде необхідність в державності України. Державної власності не стане, а монопольний власник — купка осіб — підтримуватиме ту владу, яка гарантуватиме йому збереження власності.

Економічна й політична історія країн світу є тому свідченням. Тож постає запитання: що ми робимо? Відповідь, гадаю, зрозуміла. Треба думати, як виправити стан справ. А це — тема окремої розмови. До участі в ній закликаю фахівців, усіх зацікавлених.

Іван МАЛИЙ,
кандидат економічних наук, доцент Київського національного економічного університету.

Світлим рядком

Знай наших, острозьких!

Не завжди чужоземна продукція краща за вітчизняну. У цьому ми переконалися особливо тепер, коли наші базари та полиці магазинів завалені дешевим заморським крамом з емульгаторами, стимуляторами та іншим «добром», що аж ніяк не сприяє нашому здоров'ю.

Тим часом екологічно чисті й корисні продукти вітчизняного виробництва залишаються маловідомими. Але, на щастя, не всі. Згідно з даними опитувань, проведених серед клієнтів і споживачів різноманітних підприємств нашої країни, що переважно є членами «Клубу лідерів торгівлі», відкрите акціонерне товариство «Острозький завод мінеральної води» був відзначений, як такий, що має відмінний імідж торгової марки.

Взагалі, асортимент товарів заводу широкий. Крім мінеральної води, яку знають не лише на Рівненщині, тут виготовляють оцет, майонез, гірчицю, макаронні та кондитерські вироби. Драже і макарони Острозького заводу, до речі, містять бета-каротин, що сприяє виведенню з організму радіонуклідів.

На ім'я директора підприємства Миколи Шерстюка надійшов лист з Мадрида від Арсеніо Парда Родрігеса, в якому він повідомляє, що підготовчий комітет, до складу якого входить керівництво «Клубу лідерів торгівлі» визначив завод претендентом, гідним XXII Міжнародного призу «За кращу торгову марку» 1997 року.

Отож, виходимо на світовий рівень!

Алла ВАСИЛЕНКО.

Острог
Рівненської області.

Форма та зміст

Поспішаю повідомити звістку, яка, мабуть, буде радісною для Президента, адже йдеться про виконання його указу про введення шкільної форми. Судячи з того, з яким завзяттям узялися виконувати його в Дніпропетровську, цей указ є судьбоносним для дітей України. Головне нині — шкільна форма, неважливо, що шкільні знання дедалі гірші, бо програми скорочено до неприпустимого мінімуму. Неважливо, що всупереч Конституції навчання стає платним. Ремонт школи ліг на плечі батьків, побори давно стали звичайною справою — сума залежить лише від апетитів шкільної адміністрації. Неважливо, що школи переповнені: у класах по 40 чоловік, працює лише один туалет на два поверхи, роздягалок нема. Діти переважно слабкі й хворобливі, бо батьки, що не отримують по півроку зарплати, неспроможні забезпечити повноцінне харчування, не кажучи вже про одяг та взуття. Важлива форма!

Ціна її викликає легке запаморочення — 70 гривень. Як пояснили нам, економічні проблеми сім'ї школу не обходять, нехай родина розв'язує їх самотужки, а форма має бути! Більше того, батькам дали зрозуміти, що без форми дітям у школі робити нічого. Що ж, коли в Дніпропетровську й надалі настрій буде такий бойовий, то з 1 вересня ряди «безгоспних» дітей на вулицях та ринках міста істотно поповнять за рахунок нинішніх школярів. Може, це, зрештою, допоможе декотрим сім'ям розв'язати проблему з формою. Та чи не ліпше відкласти термін виконання указу до кращих часів?

Ми — за шкільну форму, але за економічної стабільності сім'ї.

Людмила ІВАНОВА,
мати трьох дітей.

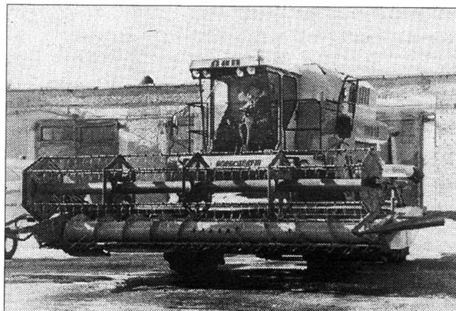
Дніпропетровськ.

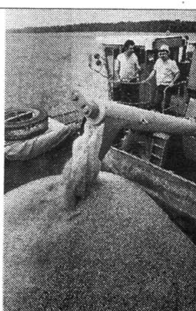
КОМБАЙНОВА ПОЛІТИКА:
чужому — зелена вулиця, а своєму?..

Акценти

(Початок на 1-й стор.).

Двадцять — двадцять п'ять відсотків зерна залишається на ланах власне через давність агрегата, як «старенького» не регулюй. За таких обставин високих врожаїв, задекларованих до отримання в недалекому майбутньому віце-прем'єром Зубцем (обіцяють збирати щороку 50 млн. тонн зернових), годі й чекати. Ще один, не менш важливий, фактор на користь заміни парку — політика екстенсивного землеробства, на яку нині роблять ставку в Мінсільгоспі. Площі під колосові неухильно зростають, що також вимагає переоснащення.

Слід сподіватися, зважаючи саме на це, ще у 1992 році на політичному олімпі ухвалили Національну програму виробництва технологічних комплексів машин та устаткування для сільськогосподарської, харчової та переробної промисловості. Згідно з нею до нинішнього року Україна мала освоїти виготовлення 1650 найменувань нових машин. Є у цьому переліку і зернозбиральні комбайни. Та не так сталося, як гадалося: якщо у 1992 році програму було профінансовано на 80,9 відсотка від обумовленого, то 1993 — на 28,5, 1994 — 20,7. З позаминулого року Нацбанк геть припинив пільгове кредитування створення нової техніки. Нинішнього року програма передбачає на розробки 200 млн. грн. Та про таку статтю у проекті бюджету щось не чути.

То й не дивно, що найчорноземніша держава і надалі залишається єдиною європейською країною, що не виробляє серійно власних зернозбиральних комбайнів. Десяток «Славутичів», збирання яких ще торік перебувало чи не під особистою президентською опікою, погоди не роблять. Тому можуть вважатися хіба що предметом національної гордості або скромним сувеніром для аграрників до річниці Незалежності країни.

Інший суто вітчизняний комбайн «Лан» — дітище олександрійського заводу «Автоштамп», ще більше обділений увагою політичного бомонду. Один агрегат, який, за оцінками експертів, мало чим поступається світовим аналогам, зібраний на власний кошт підприємств. Аби запустити його в серійне виробництво, заводчани вишукують гроші, де тільки можна. Проте справа ця йде важко. З миру по ниточці вдалося зібрати лише 140 тис. грн., тоді як вартість кожного комбайна — 227,4 тис. грн. Щоб розпочати виробництво, автоштампівцям потрібно 5 млн. грн.

Вітчизняний парк таки поповнюється новими зразками. Торік на полях з'явилися 2 тис. «Джон Дірів», «Клаасів», «Кейсів» та інших закордонних агрегатів. Нові російські комбайни з недавніх часів стали на українських ланах персонами нон-грата. У північного сусіда їх, як колись, більше не закуповують. 1996 року на придбання «іноземців» пішло 470 млн. доларів. З них 270 млн.— під гарантії уряду. Ще на 200 млн. завезли комерційні структури. Підраховано: через те, що ми імпортували готову техніку, країна втратила близько 200 млн. доларів. Якби Україна налагодила складання машин, бодай з іноземних комплектуючих, на наших заводах, держава отримала б 150 млн. доларів лише податку на додану вартість. А крім цього, одержала б надходження на зарплату, до Пенсійного фонду тощо. У підсумку, наш бюджет не дораховувався майже 270 млн. доларів.

Пізніше країна в особі Прем'єр-міністра Павла Лазаренка проголосила про принципові зміни в комбайновій політиці: було накладено табу на імпорт готової зернозбиральної техніки. Натомість створюватимуться спільні виробництва. Нині таких декілька. Є домовленості про серійний випуск на наших заводах «Бізонів», «Джон Дірів». Компанія — виробник останніх обіцяє протягом 5 років «видати на-гора» в Україні 6 тисяч зернозбиральних машин. У перший рік спільної праці «вітчизняним» комбайн буде лише на 15 відсотків. Через 3—4 роки кількість наших комплектуючих збільшиться до 50 %.

Звісно, організація СП для України вигідніша, ніж огульна закупівля імпортної техніки (хоча ввозити комбайни продовжуємо), бо, завантажуючи потужності підприємств, ми створюємо нові робочі місця. Та чи не стануть такі виробництва лазівкою для безмитного ввезення техніки у напівпозібраному стані? До того ж, чи зможуть такі підприємства, як завод «Автоштамп», конкурувати з СП, які, згідно з вітчизняним законодавством, мають неабиякі пільги при оподаткуванні.

Складання вітчизняних «кораблів ланів» на сто відсотків з наших комплектуючих має, порівняно зі створенням спільних підприємств, низку економічних переваг. Адже у першому випадку виробничі потужності завантажуються набагато більше, ніж у другому. Так, на олександрійський «Лан» працюють аж 38 вітчизняних підприємств. Втім на урядовому рівні пріоритети за СП. Минулого тижня на міжнародній виставці «Агро-97» Павло Лазаренко пообіцяв таким виробництвам усіляку підтримку. Олександрійцям же поставив умову: якщо їхній комбайн на нинішніх жнивах покаже результат на рівні зарубіжних аналогів, от тоді уряд і візьметься за його фінансування. Така позиція викликає здивування. Адже як без пільгового кредитування зробити комбайн на рівні кращих світових зразків? У високих кабінетах, певне, не здогадуються, що джондірівську останню модель «Максимайзер 9500» створювали 6 років, відшліфовували на ланах впродовж трьох збиральних сезонів. Американська фірма — виробник цього комбайна щороку витрачає лише на розробки нової продукції 220 млн. доларів. А ми хочемо отримувати все задарма...

Валерій ДРУЖЕНКО.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Врожай-97

Льон зацвіте — авансом запахне?

Близько двох десятків господарств Житомирщини навчилися вирощувати такі самі врожаї льону, як і французькі льонарі. В їх числі КСП «Льонок» Овруцького району, де навіть торік, коли через посуху довгунець у багатьох господарствах узагалі «згорів», зібрали по 13,5 центнера волокна з гектара. За нормальних економічних умов раділи б і прибутки лічили. А тут іще в лютому говорили, що скоротять площі під льоном у сім разів. На щастя ці невеселі прогнози не збулися, і незабаром льон знову заквітне в «Льонку» на площі в півтори сотні гектарів.

Цього року довгунець посіяли в 237 господарствах області. Ще взимку близько ста з них через відчай не збиралися відводити під цю культуру жодного гектара. Чимало й тих, хто, махнувши на все рукою, й насіння встиг продати комерсантам, і поїхало воно до Польщі.

Ситуацію змінило підписане у квітні урядове рішення про підтримку льонарства, згідно з яким за тонну трести держава доплачуватиме 120 гривень. Щоправда, цю суму марно порівнювати з тією дотацією, що її одержують французькі льонарі, але й така підтримка дає надію на окупність галузі. В області на це має піти приблизно 2,5 млн. грн. Як зауважує керівник асоціації «Житомирльон» Володимир Семченко, це не «подарунок», а насправді дуже вигідна для держави бюджетна позика під триста відсотків, адже, маючи сировину, льонопереробники та текстильники сплатять потім до державної казни у вигляді податків та платежів щонайменше 8 мільйонів гривень.

Держава пообіцяла половину дотації виплатити авансом до 1 липня. Завдяки цьому льонарі «під чесне слово» змогли одержати добриво, гербіциди, пальне. Зрозуміло, що доля льонарської галузі цілком залежатиме від того, як виконуватиметься все, що записано в урядовому рішенні. З урахуванням мінімальних потреб льонопереробних і текстильних підприємств, агротехнічних вимог довгунець має займати на Житомирщині щонайменше 25 тисяч гектарів. Цього року засіяно 11 тисяч гектарів. Якщо буде все гаразд, наступної весни площа під довгунцець зросте, за прогнозами, у півтора раза.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

У сусіда поле краще

Два сусідні райони Дніпропетровщини —Дніпропетровський і Синельниківський — влаштували взаємоперевірки з культури землеробства. Це ніби нагадувало традиції недавнього минулого, коли ото передовики брали на буксир відстаючих або ширили рух під девізом: «Поле сусіда — не чуже поле». Однак цього разу, на думку керівників господарств, акція, навпаки, спонукала селян ретельніше доглядати посіви та порати лани, щоб не осоромитися перед сусідами. Не випадково в обох районах попередньо і там, і тут самі перевірили свої поля і навіть визначили кращих та уміліших механізаторів, чого давненько уже не практикували.

У Дніпропетровському районі понад двадцять тисяч гектарів засіяно озимою пшеницею, в синельниківців —майже двадцять шість тисяч. Отож сподіваються, що неодмінно будуть із хлібом.

Взаємоперевірка, скажемо чесно, вилилася і в дискусійний спільний пошук того, як за теперішніх умов сільськогосподарським виробникові виживати. Приміські господарства два-три останні роки, приміром, згортали овочівництво, бо мали від нього чималі збитки. А ось тепер починають відроджувати. Городина, коли ставитися до неї серйозно — скажімо, самотужки переробляти, стає вигідною. Біда зреештою всьому навчить. Тож під вітамінною продукцією у Дніпропетровському районі знову майже дві тисячі гектарів. Тим часом цукрові буряки вперше вирощують лише для своїх потреб. Вдвічі менше, ніж торік, посіяли солодкого кореня синельниківці. Культура надто трудомістка і витратна у виробництві, а цукор коштує копійки. Отже, одне доводиться рятувати, а інше — згортати. Отака вона, нинішня реальність.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Між іншим

Уже не привид

Те, про що так довго і палко мріяли на Рівненщині, сталося: створено україно-німецьке спільне підприємство, що випускатиме зернозбиральні комбайни.

Привид степового корабля бродив по області — в основному навколо заводу «Рівнесільмаш» — не один рік. І ось, нарешті, голова Рівненської райдержадміністрації Павло Сулковський вручив директорові ВО «Рівнесільмаш» Анатолію Кочмару та керівникові німецької фірми Гансу Хеге свідоцтво про створення спільного україно-німецького акціонерного товариства закритого типу.

Коли буде комбайн? Перша невелика партія машин працюватиме вже на наступних жнивах. Обіцяють: це будуть сучасні комбайни двох типів — невеликі «Хеге-180» і більш потужні «МДВ-525». Складатимуть їх українські машинобудівники з комплектувальних, котрі постачатимуть німці. Згодом виробництво всіх необхідних деталей і вузлів плановано освоїти у Квасилові.

На «Рівнесільмаші», де нині працює 1300 чоловік, число робітників подвоїться.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Баба Параска, дід Степан і... кози

Се ля ві

Параску Онисимівну і Степана Опанасовича Іванченків частенько можна побачити в самому центрі Луганська з... козами. Ось уже понад два десятиріччя вони тримають кіз і пасуть у тих місцях, де це можна й зручно. Проходять городяни, дивляться, посміхаються.

А бабі з дідом — можливість заробити якусь гривню до мізерної пенсії, адже навідуються сусіди за цілющим козиним молоком.

На знімку: з «пасовиська» додому, на вечірнє доїння.

Фото Вадима ЛІСНОГО (ДІНАУ-Укрінформ).

ИЗМЕНЕНИЯ К ИНФОРМАЦИИ О ВЫПУСКЕ АКЦИЙ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА "ТАВРИЯ-АВТО"

Раздел 7. изложить в следующей редакции:

"7. Данные об эмиссии ценных бумаг:

1. Первая эмиссия: сумма уставного фонда - 950 (девятьсот пятьдесят) гривен. Количество выпущенных акций - 95056 штук. Номинальная стоимость акции - 10 копеек. Вид акций - простые именные. Свидетельство Министерства финансов Украины N 17/1/94 от 19.01.94 г.

В соответствии с Указом Президента Украины N 503/93 от 02.11.93 г. "Об индексации номинальной стоимости приватизационных имущественных сертификатов" номинальная стоимость акций увеличилась до 35 копеек и сумма уставного фонда составила 33269,60 гривен (тридцать три тысячи двести шестьдесят девять гривен 60 копеек). Свидетельство Министерства финансов Украины о регистрации выпуска ценных бумаг, регистрационный N 98/1/95 от 02.03.95 г.

С целью получения дополнительных инвестиций для расширения деятельности общества и пополнения оборотных средств проводится 2-я эмиссия акций АО "Таврия-Авто" (решение Правления от 29.05.96 г.). Вид акций - простые именные. Номинальная стоимость акции - 35 копеек. Количество выпускаемых акций 28517 штук на общую сумму 9980,95 гривен (девять тысяч девятьсот восемьдесят гривен 95 копеек). Акционеры АО "Таврия-Авто" пользуются преимущественным правом на приобретение акций дополнительного выпуска."

Раздел 8. изложить в следующей редакции:

"8. Срок и порядок подписки на акции:
Начало подписки на акции 3.11.96 г."
Окончание подписки на акции 31.12.96 г. "

Постійно реалізуємо:

трактори МТЗ-80 УК, М; МТЗ-82 УК, Л, М; Т-70; автомобілі МАЗи.

Можливий бартер на сільськогосподарську продукцію майбутнього врожаю.

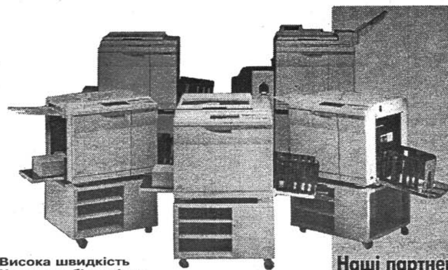
Тел./факс у Луцьку: (03322) 4-33-84, 4-42-57, 4-40-01.

ЗАТ "ВТОРТЕХ"
Київ, вул.Андріївська,19
т/ф: (044) 416-3250, 416-5221

виробляє і продає
ГІЛЬЗО-ПОРШНЕВІ ГРУПИ та ПОРШНІ
СМД-14/-18/-20/-22/-31/-60, Д-65/-144/-21/-240, КАМАЗ, ГАЗ, ЗІЛ, М-412, ЯМЗ;
ВКЛАДИШІ (вир. Тамбов),
КОЛІНВАЛИ (Луганськ)-
ґурт. знижка- до 5%, бартер на брухт алюмінію та ін.;
АЛЮМІНІЙ
(чушки АК5М2, АК7, АК12)
КУПУЄМО брухт АЛЮМІНІЮ.

RISO – ідеальні цифрові системи друку спрямовані в майбутнє

RISO
50th ANNIVERSARY

Висока швидкість
Низька собівартість
Невимогливість щодо паперу
Двобічний компьютерний інтерфейс: сканування та друк
Багатокольоровий друк
Формат паперу А6 - А3
Низьке енергоспоживання
Висока надійність
Абсолютна екологічна чистота
Вражаюча простота в обслуговуванні

Наші партнери в Україні:
Київ (044) 216-81-56, 225-62-75, 244-58-62, 225-02-06, 269-20-10, 295-52-18.
Харків (0572) 12-80-44
Полтава (0532) 18-31-81
Сімферополь (0652) 29-24-44
Дніпропетровськ (0562) 70-00-13

Представництво RISO (Deutschland) GmbH в Україні
(офіс та демонстраційний зал) м. Київ, вул. Дмитрівська, 30, тел./факс: (044) 216-89-30, 216-42-98

МАСЛА

М10Г2К, М10В2, М8В, ТП22, М14В2, М6з/12Г1, SAE15W40, ТАП15В, ТАД-17И и др.

ЛЕОЛ

Лебединские масла для вашей техники - высокое качество, минимальные цены, доставка по Украине.
Лебединский нефтемаслозавод.
Сумская область, г.Лебедин.
ТЕЛ.: (05445) 6-21-19, 6-25-55, 5-16-80

Фінансова компанія «УКРНАФТОГАЗ»

надійний реєстратор вашого АТ.

Статутний фонд 700000 грн., ліцензія № 160-Р ДКЦПФР.

551-95-40, 551-95-14.

КИЕВСКАЯ КОМИССИОННАЯ ПЛОЩАДКА
ГРУЗОВЫХ АВТОМОБИЛЕЙ

Предлагает и принимает на комиссию: бортовые, тягачи, самосвалы, автобусы, прицепы, полуприцепы, автофургоны, автокраны, спецтехнику

МАЗ
КАМАЗ
ЗИЛ
ГАЗ
КРАЗ
VOLVO
MERCEDES
SCANIA
IVECO
DAF

БОЛЕЕ 100 ЕДИНИЦ

НОВОЙ И Б/У ТЕХНИКИ ПО ДОСТУПНЫМ ЦЕНАМ С ПЛОЩАДКИ В г.КИЕВЕ

Отдел сбыта: (044) 220-6285, 220-6569
Прием на реализацию: (044) 220-6703
Прайс-лист по факсу: (044) 227-5036, 220-6703
252033, Киев, ул.Саксаганского, 67б, к.9
Лицензия УГАИ МВД Украины №000081

Арбитражным судом г. Севастополя (Севастополь, пл. Восставших, 6) по заявлению Государственной налоговой администрации в Балаклавском районе г. Севастополя возбуждены дела о признании банкротами :

— № 060/5 ЧП «Яспис» (335903, Севастополь, ул. Строителей, 4; р/с 1468303 в АКБ «Югкомбанк»);

— № 042/6 ООО «Меридиан» (335042, Севастополь, ул. Калича, 20, кв.3; р/с 446770 в АБ «Таврика»);

— № 021/4 МЧП «Асампа» (335042, Севастополь, ул. Б. Хмельницкого, 8, кв.14; р/с 3468463 в Нэвикон-банке).

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Втрачене свідоцтво № 6931 про держреєстрацію ЗАТ «АРС-94», видане Печерською РДА м. Києва (державний реєстраційний № 0887313 АТ від 19.01.94), вважати недійсним.

ОАО "ПУШКА"

1912-1997гг. - 85 лет в индустрии стройматериалов

ВСЕГДА В ЛЮБОМ КОЛИЧЕСТВЕ

ПО ДОСТУПНЫМ ЦЕНАМ

ЦЕМЕНТ
ПОРТЛАНДЦЕМЕНТ М-400, М-500
ШЛАКОПОРТЛАНДЦЕМЕНТ М-400
(НАВАЛЬНЫЙ, ТАРИРОВАННЫЙ - 5 кг, 50 кг)

ШИФЕР
ВОСЬМИВОЛНОВОЙ И ПЛОСКИЙ
(СЕРЫЙ, КРАСНЫЙ, ЗЕЛЕНЫЙ)

АСБОКАРТОН

ТРОТУАРНАЯ ПЛИТКА (ФЭМ)

ШЛАКОБЛОК

343902, Украина, Донецкая обл., г.Краматорск, ОАО "КЦШК-ПУШКА"
Тел. (06264) 1-21-13, 1-07-91
Факс (06264) 7-02-78, 1-14-13

Отдел рабочего снабжения и торговли комбината предлагает взаимовыгодное сотрудничество предприятиям и организациям
Тел. (06264) 1-07-87 Факс 7-91-60

НАСОСЫ

ГЛУБИННЫЕ
ЭЦВ 4",5", 6", 8", 10", 12"
И БЫТОВЫЕ
со складов в Буче и по Украине
(50 моделей,станции управления и защиты,спецпровод)
Тел. в Киеве: (044) 276-25-88
Тел. в Буче: (04497) 52-4-02
Звоните нашим региональным представителям:
Черкассы: (0472) 16-09-29, 43-74-33, 43-41-39
Волынская обл.,Горохов: (03379) 2-28-33
Чернигов: (04622) 2-40-15
Днепропетровская обл., Желтые Воды: (05652) 2-46-17
Черновцы (03722) 2-19-64
Ровно (0362) 29-69-40, 26-76-22
"ПРИПЯТЬ"

Правління ВАТ «ПАРК-АВТО»

повідомляє своїх акціонерів про проведення перших загальних зборів.

Збори акціонерів відбудуться 30 липня 1997 року за адресою: Харків, вул. Клочківська, 370.

Початок зборів — об 11 годині.

Початок реєстрації акціонерів — о 9 годині.

Місце проведення зборів — актовий зал ВАТ «Парк-Авто».

Порядок денний:

1. Звіт про результати фінансово-господарської діяльності з часу створення ВАТ.
2. Внесення змін і доповнень до статуту ВАТ.
3. Вибори органів управління.
4. Різне.

Для участі у зборах потрібно мати документ, який засвідчує особу, доручення на право голосування (для представників акціонерів).

Телефони для довідок: 37-76-06, 37-08-44, 37-83-34.

Украинский промышленно-инвестиционный концерн

НОВЫЕ АВТОМОБИЛИ СО СКЛАДА В КИЕВЕ

Большой выбор ▪ Удобная форма оплаты
▪ Дополнительная комплектация
▪ Работаем без выходных

ВАЗ
ГАЗ
УАЗ
ИЖ
ПАЗ
РАФ

А также автомобили DAEWOO (Espero, Tico)
Киев (044)510-0494, 514-4298, 462-5878, 564-8400, 443-2247
Филиалы: Одесса 65-1111, Луганск 55-6995, Львов 42-1455
Предоставляем услуги по доставке автовозом VOLVO. Тел. (044) 462-5884

Спорт

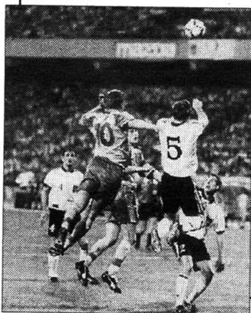
У столиці тепер три клуби... вищої ліги?

Футбол. Першість країни. Перша ліга. **«Металіст»—СК «Миколаїв». 2:0.** Таргонський, 60, П. Андреєв, 86. **ФК «Черкаси»—СК «Одеса». 1:0.** Столівицький, 4. **«Поділля»— «Волинь». 4:0.** Магріані, 4, 21, 71, Бондарчук, 25. **«Хімік» Ж— «Верес». 2:1.** Софілканич, 9, Якубовський, 41, з пенальті — Остапчук, 85. **ФК «Львів»— «Зоря». 6:2.** Леськів, 34, Різник, 49, Семочка, 55, Вільчинський, 58, Косовенко, 68, Б. Мазур, 87 — Чалмаєв, 70, 73. **«Закарпаття»— «Сталь». 3:3.** Голоколосов, 42, 73, з пенальті, 84 — Осташов, 4, 18, Плотників, 60. **«Шахтар»— «Буковина». 2:0.** Дяк, 31, А. Столяров, 46. **«Металург» М— «Кристал». 4:0.** Ю. Гетьман, 55, Пінчук, 59, Радченко, 67, Андросов, 87. **«Нафтовик»— «Поліграфтехніка». 3:1.** Барановський, 32, 56, Сухарев, 50, з пенальті — Яременко, 87. **«Явір»— «Металург» Н. 4:2.** Шуршин, 1, 61, Дем'янець, 43, з пенальті, Захаряк, 81 — Катеруша, 37, Механошин, 67. **«Хімік» С— «Динамо-2». 1:2.** Бабенко, 43 — Антюхін, 28, Онищенко, 42.

Очолюють турнірну таблицю: «Металург» Д — 98 очок, «Динамо-2» — 94, «Металург» М — 90. Останній тур першості відбудеться 20 червня.

Чемпіонат країни. Вища ліга. 29-й тур. «Кремінь»— «Ворскла». 0:4. 8000. 0:1 Кислов, 2, 0:2 Кислов, 16, 0:3 Шарій, 59, 0:4 Дичко, 75. **«Карпати»— «Шахтар». 1:0.** 15 000. Назаров, 19. На 24-й хв. львів'янин Колісник не реалізував пенальті. **«Таврія»— «Нива» Т. 2:1.** 1500. 0:1 Т. Капанадзе, 25, 1:1 Осипов, 73, 2:1 Гайдаш, 82. На 19-й хв. Самардак не реалізував пенальті. **«Зірка-НІБАС»— «Торпедо». 1:2.** 3000. 1:0 Мізенко, 24, 1:1 Р. Бондаренко, 42, з пенальті, 2:1 Косенко, 73. **«Металург»— «Динамо». 0:0.** 17 000. **ЦСКА— «Кривбас». 1:2.** 1100. 1:0 Борисенко, 22, 1:1 Москвін, 67, 1:2 Лісовий, 73. **«Нива» В— «Дніпро». 0:2.** 3000. 0:1 Дацишин, 13, 0:2 Г. Кіласонія, 62. **«Чорноморець»— «Прикарпаття». 0:0.** 1000.

«Динамо» — 69, «Шахтар» — 56, «Ворскла» — 55, «Дніпро» — 54, «Карпати» — 49, «Таврія» — 44, «Чорноморець» — 39, «Нива» Т, «Зірка-НІБАС» — по 36, «Металург» — 35, «Кривбас» — 32, ЦСКА, «Прикарпаття» — по 31, «Торпедо» — 29, «Кремінь» — 24, «Нива» В — 18.

Не встигла футбольна громадськість заспокоїтися після повідомлення про небезпечну знахідку на стадіоні «Динамо», де на футбольному полі свій клас довелося демонструвати саперам «Беркута», як знов увага до нашого провідного клубу.

Одна з київських газет опублікувала сенсаційну інформацію такого змісту. Якщо «Динамо-2» (Київ) виграє черговий матч першості у сіверськодонецького «Хіміка», то столиця України матиме вже три клуби вищої ліги. Але тільки нетривалий час, бо другий динамівський склад передислокується до Харкова разом зі своїми наставниками — Володимиром Онищенком та Валерієм Зуєвим. А замість останнього в першому складі працюватиме олімпійський чемпіон Сеула, чемпіон СРСР, Італії та Шотландії Олексій Михайличенко.

У наступному числі з'явилася нова інформація. Мовляв, із переїздом до першої столиці УРСР динамівці поки що не квапитимуться. А от Володимир Онищенко, ніби, вже підписав контракт із донецьким «Металургом».

Увесь цей сенсаційний потік ми попросили прокоментувати працівника прес-служби ФК «Динамо» (Київ) Олександра Сердюка.

— Володимир Онищенко, справді, очолив донецький «Металург» і перебуває з ним тепер на турнірі в Нідерландах, — сказав Олександр Сердюк. — Одним із тренерів динамівського клубу став Олексій Михайличенко. Інформація стосовно переїзду до Харкова не відповідає дійсності...

Ну, а тим часом «Металург» (Донецьк) і «Динамо-2» (Київ) за спортивним принципом здобули підвищення в класі. Перші точно виступатимуть у «вищі». Стосовно другого складу динамівців ще не все вирішено.

А от розпрощатися з лігою найсильніших доведеться вінницькій «Ниві» та кременчуцькому «Кременю». Тим часом інший клуб із Полтавщини — «Ворскла» — активно бореться за комплект нагород чемпіонату. Поки що він перебуває на третій сходинці турнірної таблиці. Але головні конкуренти полтавців «Шахтар» і «Дніпро» мають по грі в запасі. Що не так уже й мало. Однак можна стверджувати з упевненістю, що саме ці три клуби та ще динамівці Києва представлятимуть Україну в єврокубках: кияни — в Лізі чемпіонів, донечани — в Кубку кубків, полтавці та дніпропетровці — в Кубку УЄФА.

Післязавтра відбудуться незіграні матчі 16-го туру: «Зірка-НІБАС»— «Шахтар», «Металург»— «Нива» Т, ЦСКА— «Торпедо», «Дніпро»— «Динамо».

Фінішує чемпіонат наступного понеділка.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Звідусіль

Футбол. Чемпіонат світу. Відбірковий турнір чемпіонату світу. Європейська група 2. Катовіце. **Польща—Грузія. 4:1.** 0:1 А. Арвеладзе, 25, 1:1 Ледвонь, 33, 2:1 Трішечак, 35, 3:1 Букарський, 70, 4:1 Новак, 90, з пенальті.

Чемпіонат Іспанії. **«Реал» (Мадрид)— «Атлетіко» (Мадрид). 3:1.** 1:0 Рауль, 29, 2:0 Гієро, 40, 3:0 Міятович, 57, 3:1 Існайдер, 65. «Реал» став чемпіоном своєї країни. А от його нинішній тренер — італієць Фабіо Капелло, як повідомили інформаційні агентства, з нового сезону очолюватиме клуб «Мілан».

Баскетбол. Чемпіонат НБА. Фінальна серія. **«Чикаго Булз»— «Юта Джаз» — 84:82, 97:85, 93:104, 73:78, 90:88, 90:86.** «Чикаго» вп'яте за сім останніх років виграє чемпіонський титул.

Чемпіонат Європи серед жінок. Угорщина. Фінальний матч. **Литва—Словаччина. 72:62.** Президент Литви Альгідрас Бразаускас привітав чемпіонок і їхнього тренера Вітаутаса Гедвіласа. Збірна України, тепер вже екс-чемпіон Європи, посіла дев'яте місце.

Надзвичайні події. Застрелено генерального директора ФК «Спартак» Москва Ларису Нечаєву. Разом із нею загинула її подруга на ім'я Зоя. Брат Геннадій, водій Нечаєвої, з кількома пораненнями в живіт перебуває в лікарні.

* * *

Поблизу Детройта в автокатастрофу потрапили відомі російські хокеїсти, гравці клубу «Ред Уінгз» В'ячеслав Фетисов, Володимир Константинов і масажист команди Сергій Мнацаканов. Фетисов вже залишив госпіталь, а от Константинов і Мнацаканов, на жаль, у важкому стані.

Реклама

Арбітражний суд Харківської області (310064, Харків, вул. Сумська, 64) порушив справи про банкрутство:

— товариства з обмеженою відповідальністю виробничо-комерційна фірма «Екотон ЛТД» (312040, Дергачі Харківської області, вул. Центральна, 7, кв. 4, розрахунковий рахунок 467573 в Дергачівському відділенні АК АПБ «Україна», м. Дергачі, вул. Петрівського 11), справа № 1874/7-72;

— товариства з обмеженою відповідальністю «Квасний Пир ЛТД» (Олександрівка Золочівського р-ну Харківської області, р/р 000468204 в Золочівському відділенні АК АПБ «Україна», селище Золочів Харківської області), справа № 1875/7-72;

— приватної фірми «АРС» (312040, Дергачі Харківської області, пров. Заводський, 4, р/р 001468911 в Дергачівському відділенні АК АПБ «Україна», м. Дергачі, вул. Петрівського, 11), справа № 2316/7-72.

Арбітражний суд Харківської області приймає заяви кредиторів та санаторів протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44В) за позовом ДПА у Радянському районі Києва порушив справи про банкрутство:

1. Організації орендаторів «Дарій», справа № 7/153б. Юридична адреса: Київ, вул. Коперника, 29. Розрахунковий рахунок 11642722 в АКБ «Трансбанк», МФО 300089.

2. ТОВ «ТОКО», справа № 7/147б. Юридична адреса: Київ, вул. Чкалова, 74, кв.8. Розрахунковий рахунок 467199 в Подільському відділенні АКБ Соціального розвитку, МФО 322078.

3. Державного комунального підприємства «Київське концертно-естрадне об'єднання музичних ансамблів», справа № 9/74б. Юридична адреса: Київ, пр. Перемоги, 82 г. Розрахунковий рахунок 601807 у Печерському відділенні УСБ, МФО 322090.

Майнові вимоги кредиторів і можливих санаторів подавати до арбітражного суду Києва протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Київської області (252033, Київ-33, вул. Жилянська, 58б) порушив справу № 45/10б про банкрутство Ф. Г. «Десі-Холдінг» (Бровари, вул. Гагаріна, 12а, Броварська філія «Укрсоцбанку» розрахунковий рахунок 467767, МФО 321693).

Претензії кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

ВАТ «Дубротекс»

повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 3 липня 1997 року за адресою:

265500, м. Дубровиця Рівненської області, вул. Залізнична,7 в актовому залі ВАТ «Дубротекс». Початок зборів о 15.00.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про роботу ВАТ за 1996 рік і I квартал 1997 року.
2. Затвердження результатів діяльності за 1996 р.
3. Затвердження порядку розподілу прибутку за 1997 р.
4. Внесення змін до статуту.

Початок реєстрації акціонерів о 12.00, закінчення —о 14.30.

Учасникам зборів потрібно мати з собою паспорт.

Правління ВАТ.

Без чистої води і ні туди і ні сюди

Що питимемо!

Цілком зрозуміло, чому Рада міністрів Криму затвердила регіональну програму з контролю за якістю води якраз напередодні курортного сезону. Раніше саме в літню пору неякісна вода завдавала чимало клопоту кримчанам і гостям сонячного півострова. Тепер за її станом пильно слідкуватиме міжвідомча комісія, у складі якої представники державних комітетів Криму з охорони природи, водного господарства, гідрометеорології, житлово-комунального господарства і санітарно-епідеміологічної служби автономної республіки.

Згідно з цією програмою в Криму відтепер проводитимуть державний моніторинг води. Зокрема, жорстко контролюватимуть 63 прісних водних об'єкти у 118 точках. Найбільшу увагу фахівці приділятимуть Північно-Кримському каналу, який подеколи приносив з водою і неприємні «сюрпризи».

За словами представників республіканської СЕС, такий системний контроль дасть змогу більш ретельно слідкувати за станом питних джерел і якістю води, яку подають населенню, а також контролювати очисні споруди.

На виконання в 1997 році регіональної програми з контролю за якістю води кримський уряд запланував виділити 520 тисяч гривень. Якщо вони надійдуть у повному обсязі, то, як стверджують фахівці, реалізація цієї програми ще й дасть можливість уніфікувати методики спостережень різних відомств, систему вимірювань і лабораторних аналізів, удосконалити обладнання і прилади системи контролю. Суб'єкти моніторингу будуть безстроково зберігати первинну інформацію всіх аналізів, безкоштовно обмінюватись результатами спостережень і досліджень, а також відповідатимуть на запити державних органів та інших зацікавлених організацій про якість води і керування водозаборами місцевих рад. В уряді автономії, в свою чергу, сподіваються, що не тільки покращиться якість води, а й буде більше ладу в усій системі водоспоживання на півострові.

Володимир ПРИТУЛА.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.
Сімферополь.

У номер

● *Оттава*

Час будувати нові плани

Завершився офіційний візит до Канади Прем'єр-міністра України Павла Лазаренка. Як уже повідомляв «ГУ», Павло Лазаренко провів переговори з Прем'єр-міністром Канади Жаном Кретьєном, міністром закордонних справ Ллойдом Ексуорсі, іншими офіційними особами. Під час усіх зустрічей відзначалося, що у відносинах України та Канади немає проблем і практично з усіх міжнародних питань наші позиції збігаються чи дуже близькі. Щодо запропонованого канадською стороною влітку 1993 року плану розгорнутого співробітництва з Україною, то його «вже фактично виконано», — відзначив Прем'єр-міністр України. Отож час будувати нові плани.

Останнього дня свого перебування в Канаді Павло Лазаренко взяв участь у відкритті в Калгарі міжнародної конференції "Канадсько-українська ділова ініціатива—97" (КУДІ—97). Після цього відбулася зустріч із представниками місцевих нафтогазових компаній.

● *Сімферополь*

У Криму зростає безробіття

Проблема безробіття у Криму стає дедалі гострішою. За даними Республіканського центру зайнятості, майже 30% трудового потенціалу автономії виключено з виробничої діяльності. За перші п'ять місяців цього року безробіття зросло більш як у 1,7 раза порівняно з тим самим періодом минулого. Майже 35 тисяч кримчан офіційно перебувають на обліку в центрі зайнятості, з них понад 25 тисяч мають статус безробітного, хоча, як визнають представники цієї служби, насправді реальний рівень безробіття у кілька разів вищий. За офіційними даними, на одне вакантне робоче місце в Криму претендували в середньому 8 безробітних. Однак у деяких регіонах півострова ця цифра сягає 100—124 осіб на місце. Найвищий рівень безробіття у Красноперекопську, Армянську, Керчі. Дещо простіше мешканцям приморських районів, де хоча б нетривалий курортний сезон спричинив справжній бум на місцевому ринку праці. Щоб якось стабілізувати ситуацію, в Сімферополі плановано відкрити Центр професійної інформації державної служби зайнятості.

● *Луганськ*

Найкраще співається про власну землю...

Таїсія Повалій після концерту залишила Сватівський район землевласницею. Так само віддячили селяни й недавньому своєму гостеві Василю Зінкевичу. КСП «Петрівське» зарахувало його в члени господарства і вручило земельний сертифікат на 6,8 гектара землі.

Провінція

Пернаті дочекалися тиші

Нарешті закінчилася тривала боротьба працівників Чорноморського біосферного заповідника проти військових, котрі влаштували полігон на території, де гніздилися птахи. Вибухи снарядів, що потрапляли у плавучі та наземні цілі, здіймали зі своїх гнізд тисячі пернатих.

Сесія Херсонської обласної ради, враховуючи позитивні висновки Краснознам'янської сільської та Голопристанської районної рад народних депутатів, вирішила погодитися з пропозицією про передання Чорноморському заповідникові земельної ділянки загальною площею понад 13460 гектарів. Після того як військові льотчики покинули Вільний порт, звільнилася територія на півострові Ягорлицький Кут (4700 гектарів), а також акваторія Ягорлицької затоки (8760 гектарів). А це водно-болотні угіддя міжнародного значення, місця гніздування і годівлі водоплавної птиці.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Залізниці

Не гірше за «Діснейленд»

Чверть століття тому на Запорізькій дитячій залізниці рушив у дорогу перший потяг. Поступово навколо десятикілометрової колії сформувався центр дитячої та юнацької творчості, виросло ціле містечко розваг з міні-зоопарком, акваріумом, тераріумом, зимовим садом. Юні городяни мають змогу вивчати тут не тільки залізничні професії, а й екологію, спілкуватися з птахами та звірятами, розвивати здібності у танцювальних і театральних колективах, учитися співу та образотворчому мистецтву.

Фото Бориса ДВОРНОГО (ДІНАУ-Укрінформ).

Виставки

Про Україну розповідає марка

«Шевченків край» — так називалася 4-та Національна філателістична виставка, що вперше відбулася у Черкасах. Фахівці-філателісти та численні шанувальники цього виду колекціонування відзначили розмаїту тематику виставки, насиченість її надзвичайно цікавими поштово-філателістичними матеріалами. Особливу увагу привернула історико-етнографічна тема у колекціях «Козацькому роду нема переводу», «З українського кореня», «Карпатська Україна», «Україна в побуті, звичаях, обрядах».

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Парки України

Чому сумні «Веселі Боковеньки»?

Без перебільшення перлиною садово-паркового мистецтва можна назвати дендрологічний парк «Веселі Боковеньки», що розташований за 14 кілометрів від міста Долинської Кіровоградської області. Створений більш як сто років тому зусиллями і коштом поміщика Миколи Давидова, він протягом десятиліть не лише радував відвідувачів своєю рукотворною красою, а й був науковою базою для виведення холодо- і посухостійких порід листяних та хвойних дерев, які потім розповсюджували у степовій зоні України. А зібрано їх тут 155 видів і форм з різних континентів. Проте в останні два десятиліття дендропарк почав занепадати, а сьогодні на краю загибелі.

Минулого року НДІ лісового господарства й агромеліорації ліквідував Веселобоковеньківську селекційно-дендрологічну станцію, утворивши на її базі лісове дослідне господарство-парк «Веселі Боковеньки». До штатного розкладу ввели трьох наукових та стільки ж науково-технічних працівників. Окремо директора парку в штаті немає.

— Фахівці стверджують, що парк — єдиний такий у степовій зоні і належить до п'ятірки кращих у державі нарівні з уманською «Софіївкою» та білоцерківською «Олександрією». Однак районна влада не може впливати на покращення стану парку, який належить науково-дослідному інституту лісового господарства, що ним не дуже опікується. Та й керівництво парку працює незадовільно, — пояснює заступник голови Долинської райдержадміністрації Віктор Маруценко. — Немає путівників, відповідної літератури, повністю відсутня комерційна діяльність. А могли б вирощувати саджанці і продавати. Нинішній директор лісового господарства-парку Віктор Орловський ще 1994 року підготував проект його реконструкції, однак необхідна авторитетна наукова експертиза.

— Біда парку в тому, що частина дерев віджила свій вік і починає поступово вмирати, — вважає начальник управління екологічної безпеки в області Петро Терещенко. — Відповідна постанова Верховної Ради передбачає державне фінансування парків. Та й згідно з Законом України «Про природно-заповідний фонд» вони повинні бути самостійними юридичними особами, мати свою дирекцію, штат працівників, фінансуватися державою. Необхідні лісова охорона, технічні працівники, екскурсоводи. А ще закон передбачає передачу парків до системи екологічної безпеки.

Долинська райдержадміністрація якось намагається зарадити лиху: просить перевести у її відання дендропарк, розробила заходи щодо підтримки парку, шукає спонсорів шляхом створення екологічного фонду для його збереження. Подейкують, що збирається допомогти і народний депутат України Юлія Тимошенко. Але на спонсорів — переважно господарства району — надія слабка. Потрібна державна підтримка. Бо без неї один з рукотворних шедеврів паркового мистецтва України буде втрачено назавжди.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 280293.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311086